

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

KOLONIAAL

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST TELEFOON 4519.

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST”:

TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7 HEERENGRACHT, DEN HAAG. Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 VERHULSTSTRAAT. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

CORN. DE JONG ATELIER VOOR MODERNE FOTOGRAFIE

Zeestraat 63 :: Den Haag :: Tel. 6038

INHOUD: Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau „Oost en West”. — Heidendom, Mohamedanisme en Christendom in het Oostelijk deel van den O.-I. Archipel. — Een niet-alphabetische „alphabetische” lijst. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literatuur-overzicht. — Ingezonden. — Leestafels. — Mededeelingen. — Offic. Berichten.

De bijzondere aandacht van werkgevers en werknemers betreffende Nederl.-Indië wordt *andermal gevestigd op het*

Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau „Oost en West”, in afwachting van nadere regeling, tijdelijk adres HEULSTRAAT 17, 's-Gravenhage.

Beheerder: A. A. C. HARTING.
Secretaris: J. L. VAN GENNEP.

Heidendom, Mohamedanisme en Christendom in het oostelijk deel van den O.-I. Archipel.

Den 11en Maart j.l. hield de heer J. M. Baretta, kapitein v. d. Gen. Staf N.-I. L., in de Kunstzaal „d'Audretsch”, Hoogewal 's-Gravenhage, voor het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap een voordracht over bovengenoemd onderwerp.

Spr. deelde mede, dat hij zich zou beperken tot de eilanden Halmahera en Morotai, ten Oosten van Celebes, waarheen hij in 1911, als Kap. v. d. staf, een verkenning had gemaakt. Het Noordelijk en Zuidelijk deel van Halmahera behoort tot het sultanaat van Ternate, het midden tot dat van Tidore; Morotai tot Ternate.

De bodem bestaat uit eruptief gesteente, bedekt met kalksteen; de eilanden zijn zeer vulkanisch, in het Noorden van Halmahera bevinden zich werkende vulkanen. De vele vulkanische uitbarstingen waren oorzaak van talrijke volksverhuizingen, tengevolge waarvan deze eilanden dun bevolkt zijn. Zij zijn zeer waterrijk en tellen tal van bergmeertjes. De riviertjes dragen het karakter van bergstroompjes, groote rivieren zijn er niet, toch maakt de bevolking van die riviertjes gebruik voor afvoer van hare boschproducten, wegens gebrek aan verharde wegen. Men is er meestal aangewezen op de voetpaden, gekapt door de zoekers naar boschproducten. Bruggen ontbreken bijna geheel; de enkele, die er zijn, zijn zeer wrak. Het vervoer langs de kust geschiedt middels prauwen. Spr. toonde door lichtbeelden de groote bezwaren aan van het reizen over land en de verschillende prauwsoorten, gebruikt voor het vervoer op de riviertjes en over zee, welke laatste goed zeevaardig zijn en een tamelijk goed logies aanbieden.

De eilanden zijn zeer boschrijk; onder de boomsoorten bevinden zich enkele, welke der bevolking een gemakkelijk middel van bestaan geven, n.l. de sagopalm, die haar het hoofdvoedsel verstrekt, zowel als de materialen voor Inl. huizenbouw en de damar-boom, waarvan de sappen de damar leveren, op een zeer eenvoudige wijze voor de bevolking verkrijg- en verkoopbaar. De gemakkelijke wijze om in haar leversonderhoud te voorzien is oorzaak, dat de bevolking vrij lui is. Eén enkele volgroeide sagopalm levert voldoende sago om een volwassen man gedurende een geheel jaar te voeden, de

damar, uit enkele boomen getapt, brengt bij verkoop voldoende geld op voor de behoeften van een geheel Inl. gezin gedurende 5 à 6 maanden. Voegt men hierbij den grooten rijkdom der bosschen aan wilde varkens en herten, die gemakkelijk te dooden zijn, dan laat het zich begrijpen, dat de bevolking, met haar weinige behoeften, niet tot arbeid te krijgen is. Door lichtbeelden werd het winnen van sago en damar verduidelijkt en toonde spr. de huisjes, die geheel gebouwd zijn uit materialen, afkomstig van den sagopalm.

De bevolking dezer eilanden bestaat uit Papoea's, terwijl aan de kusten Maleische nederzettingen zijn. De geheele bevolking telt ± 53000 zielen, waarvan ± 23000 heidenen, ± 23000 mohamedanen en ± 7000 christenen. De mohamedanen (waartoe alle Maleiers behooren) en de christenen vindt men aan de kusten.

Verder toonde spr., middels lichtbeelden, verschillende typen der bevolking (heidene, mohamedanen en christenen), hunne kleeding, woningen en wapens. Hierna volgde een beschrijving van de verschillende godsdiensten. Allereerst besprak hij het Animisme, den godsdienst der heidenen, die zich voorstellen, dat alles in de natuur een ziel heeft, waarmee men rekening heeft te houden. Al die zielen kunnen hunne lichamen verlaten en als „geesten” op aarde rondwaren; zij kunnen zoowel ten goede als ten kwade voor den mensch werken. Het bijgeloof wordt gevoed door de begeerte om met al die geesten goede vrienden te blijven, waartoe ze steeds door feesten en giften moeten worden omgekocht. Een gevolg van deze geestentheorie is ook, dat de Papoea's de lijken hunner afgestorven familieleden steeds bij zich moeten houden. De lijken worden eerst begraven en na zekeren tijd weder opgegraven om het gebeente in een kistje te bewaren, ten einde het te kunnen meevoeren. De Animisten gelooven ook aan een oppersten geest, Djikimoi genaamd, waarvan zij echter weinig notitie nemen, omdat zij meenen, dat deze een goede geest is, die hun toch nimmer kwaad kan doen. Bij gelegenheden als geboorte, dood, huwelijks, ziekte, genezing, enz. worden groote feesten gegeven. Dat de slimmerts onder de Animisten zich deze toestanden ten nutte maken om als geestenbezwervers een gemakkelijk en rijk leven te leiden, is natuurlijk. Deze „priesters” — shamaneën geheelten — verrichten hun werk in een z.g. hypnotischen slaap. Hun ziel gaat dan „uit wandelen” en gooit het met de andere zieltjes op een accoordje — wat natuurlijk geld kost — of verslaat hen, hetgeen evenzeer geld kost, voor de moeite. De shamaneën — die ook de functie van geneesheer vervullen — zijn een groote hinderpaal voor de ontwikkeling der bevolking. Door lichtbeelden werd een idee gegeven van de verschillende feesten, de begraafplaatsen, de tempeltjes en geesten-huisjes.

Het mohamedanisme is daar eigenlijk niets anders dan het heidendom met een mohamedaansch vernisje. De priesters weten van den Koran zoo goed als niets af, daar zij dien gewoonlijk niet eens kunnen lezen. Men vindt onder de mohamedanen daar dan ook nagenoeg denzelfden hocus pocus als onder de heidenen. Dit aanpassen aan de heidensche gebruiken maakt, dat het z.g. mohamedanisme zich gemakkelijk verbreidt, hoewel het verbod van het eten van varkensvleesch — een delicatessie voor de Papoea's — weer een hinderpaal is.

Het christendom heeft er nog niet vele aanhangers. Het overgaan tot dit geloof brengt ook zooveel verandering mee, dat de Papoea daartoe niet zoo gemakkelijk

overgaat. Als zij 't doen dan meenen zij er 't een of ander voordeel mee te behalen. De christen-Papoea is wel de onsympathiekste onder zijn volk, daar hij gewoonlijk vol eigenwaan is en onbeschoft, maar langzamerhand zal een en ander wel verbeteren door het onderwijs, want met de zending komt ook dadelijk het onderricht. Men vindt er reeds een aantal zendingsscholen, waarvan het Rijk $\frac{2}{3}$ der kosten betaalt. Eerlang zullen er ook gouvernementsscholen worden opgericht.

Met een woord van dank tot spr. en publiek sloot de Voorzitter, de heer A. Brandes, de vergadering. G.

Een niet-alphabetische „alphabetische” lijst.

De Regeerings-almanak voor Nederlandsch-Indië voor 1914 is in een nieuw kleed gestoken. Een licht tropisch wit-geel of geel-wit pak, passend dus, symbolisch bijna; ik zal geen diepe beteekenis zoeken in den flauw rozen druk van 't Nederlandsch wapen, alsof het slechts bescheiden zijn stempel wil drukken op het boek, dat den tijd inzet die komende is. Ik vind het nieuwe kleed meer artistiek dan het afgelegde, en grijp dus de gelegenheid aan om te prijzen. Schaarsche gelegenheid. De Indische regeeringsalmanak blijft in inhoud de sleur der Indische bureaucratie typeeren. Een verdienste, zeker, want hij is er om te typeeren wat er is, zooals het is, maar juist daarom spijt het mij zoo, altijd dat sleurtype er weer, en nogmaals en andermaals in te vinden. Men herinnert zich misschien, dat ik meer hierop gewezen heb; niet zonder voldoening, de samenstellers zagen in, gaven toe, maar zagen niet verder, wachten dat er weer een aanmerking kwam.

Zoo krijgen wij elk jaar, als laatste rubriek, van het laatste gedeelte een „Alphabetische lijst der ambtenaren en van andere personen, die het een of ander burgerlijk ambt bekleedende, in den R. A. zijn vermeld”. Na de twee lijvige deelen gecompileerd te hebben, is het te verklaren, dat de daarmede belaste ambtenaren vermoeid zijn en ik zou dus gaarne vergevensgezind wezen. Maar als ik dan hun arbeid vergelijk met dien tot samenstelling van 2, 3 en 10 voudig zoo dikke compilatiewerken, wanneer ik bedenk, dat zij, door het jaarlijks terugkomen der uitgave, slechts hebben aan te vullen, om te zetten, te schrappen, enz. van en uit en in hetgeen reeds is, dan moet ik alweer de tropische zon bezweren mij de vergevensgezindheid deelachtig te maken, die in elke reden van schuld zelf de reden voor een verontschuldiging doet vinden.

Alphabetisch staat de J vóór de D en de M vóór de J, en de D met de M weer tusschen de J en de J in. Is, lezer, u dit niet duidelijk? Mij ook niet, maar daarin ligt juist het opmerkenswaardige. Was het U en mij duidelijk, dan zou er niets bijzonders in zijn. Sla de allereerste letter van 't alphabet op in de lijst. Dit is de A. Behoefde ik dit niet te zeggen? Voor den lezer in Nederland niet. Voor den niet-ambtelijken lezer in Indië misschien ook niet, maar als wij 't niet vooruit vastleggen als ook eigenlijk te moeten gelden, maar daarom toch nog niet te gelden, voor den ambtelijken ambtenaar in Nederlandsch-Indië, verliezen wij het recht om te verwachten, dat de Alphabetische lijst in den ambtelijk samengestellten regeerings-almanak ook de A als eerste, de B als de daaropvolgende letter beschouwt.

PERRY & Co. Hutkoffers - Uitrustingskisten HOOGSTRAAT 20. Mailkoffers - Regenjassen

Sla dus de allereerste letter van die lijst op. Daar leest ge onder elkander:

Aalst, J. van 123 171
Aalst, D. van 394
Aalst, M. Th. van 175
Aalst, J. Th. van 580

Ziet ge wel: de J komt na de M; de D komt na de J en D met M komen alphabetisch tusschen J en J in. Een klein verzuim, ongeluk of toeval? Neen, stelsel, streng doorgevoerd stelsel van stelselloosheid. Ik heb gezocht of er eenige methode of regel te bedenken is om de volgorde te verklaren en slechts deze heb ik gevonden: stelselloosheid tot stelsel verheven. De geheele lijst trekt zich niets aan van de voorletters, zij maakt voor deze de alphabetische lijst tot een an-alphabetische dooreenmenging.

Een verlegenheid kan tot verschooning dienen. Er schijnen menschen zonder voornamen te zijn. Ja, huisgezinnen schijnen aan dit euvel te lijden. Zie b.v. op blz. 398, deel II, een weesvader en weesmoeder van eenzelfde weeshuis, die het en familie zonder voornamen doen. Waar moeten die in de alphebetisch ranglijst komen te staan, als deze zich ook naar de initialen zou willen richten? Een heel lastig geval!! Vóór de A, of ná de Z? Een heel lastig geval, maar onoplosbaar komt mij de vraag toch niet voor.

Als men uit een twintigtal de Groot's, Jacob's, de Jong's, Mulder's en Muller's, Visser's, de Vries', Willems, Willemsse of Willemsen, Wolff's, uit 50 Jansen's, waar de Janssen's nog bijkomen en evenveel Meijer's, Smit's, Smith's of Smits' iemand heeft uit te zoeken, is de voorletterwanorde zeer hinderlijk.

De regering zij er op bedacht in deze den voorletters te geven wat den voorletters toekomt, vóórdat zich een bond zal vormen, die een beweging op touw zet om A. de Vries, nu de laatste van 22 naamgenooten, en A. A. de Groot, een der laatsten van 28 gelijkgenaaenden, en allen overigen misplaatsten hun rechtmatige rangschikking in den almanak te geven. Er is geen beweging te denken, die in omvang met deze te vergelijken zou zijn en terwijl alle anderen een tegenwicht vinden in het palstaan van de ambtenaren, zou deze een algemeene beroering onder de dienaars van het gezag brengen en hen dooreen gooien als een kegelspel bij alle negen!

G. N.

Uit de O. I. Mail.

Verzet in de peststreken.

De heer Weber schrijft in het „Soer Nieuwsblad“ o.a.: „Naar aanleiding van berichten uit het Malangsche, dat de bevolking blijken geeft zich niet langer te willen schikken in de onzinnige maatregelen, door den dienst der pestbestrijding genomen, zijn wij nogmaals naar de streken getogen, waar de vreeselijke ziekte nog altijd, en in steeds grooter getale, voortgaat hare slachtoffers te eischen.

De grieven der bevolking richten zich hoofdzakelijk tegen het overbrengen van geheele desas naar de evacuatieloozen, en van de bewoners, wonende binnen beperkten kring om de plaats, waar een pestgeval heeft plaats gehad, naar de quarantaine-barakken.

Volgt een uitvoerig relaas van het geziene.

Naar de Ind. bladen mededeelen, zou de G. G. half Febr. jl. een reis maken naar de peststreken in den Oosthoek en tot 1 Maart uitblijven.

Cultuurschool te Soekaboemi.

Donderdag 5 Maart zou te Soekaboemi de nieuwe cultuurschool worden geopend in tegenwoordigheid van den Gouverneur-Generaal.

Eerste Atjehsche Landbouwschool.

Op 12 Februari werd te Beureaunoen de eerste Atjehsche landbouwschool geopend door generaal Swart. Redeseringen werden gehouden door Generaal Swart, den assistent-resident van Sumatra's Noordkust en majoor Veltman.

Er werd o.m. gewezen op de belangrijkheid van deze opening, omdat hier vroeger het centrum was van hevige verzet. Geprezen werden o.a. generaal Swart, de heer Lovink en de landbouw-adviseur Heyl. Generaal Swart betuigde zijn hartelijken dank aan Toenkoe Oemar, die de waardevolle gronden gaf. De school wordt betaald door de landschapskas. Er zijn 25 leerlingen uitgekozen. Er bleek groote belangstelling te zijn van de zijde der Atjehsche hoofden en ook van vele officieren en ambtenaren. Ook het departement van Landbouw gaf van zijn belangstelling blijk door de tegenwoordigheid van den heer Van der Waals.

Commercieele boekhouding.

De „Javabode“ schrijft:

Geleidelijk wordt de commercieele boekhouding ingevoerd bij alle diensttakken in Ned.-Indië, die daarvoor in aanmerking komen. Dit is reeds geschied bij de opium-fabriek, den pandhuis-dienst, het marine-etablissement, de zoutbriketten-fabrieken op Madoera, de tinwinning op Banka, de landsdrukkerij, den zoutaanmaak op Madoera, de steenkolendepots van marine, de ombilimijnen, de Sumatra-spoorweg, het vervoer en den verkoop van Bankatin en het caoutchoucbedrijf van het boschwezen.

In voorbereiding is de invoering dier boekhouding bij het Pontianak-riviertransport, het boschwezen in zijn geheel, de staatspoorwegen op Java, het ambachtswerk in s'lands gevangenissen en den post-, telegraaf- en tele-

foondienst. Het antwoord op de vraag of deze maatregel reeds tot bezuiniging heeft geleid, waarnaar ook in de Tweede Kamer is geïnformeerd, zal zeker met belangstelling vernomen worden. De minister verklaarde onlangs, dat uit de hem ten dienste staande gegevens die vraag niet met zekerheid was te beantwoorden.

De arbeid van het Encyclopaedisch Bureau.

De „Makassarsche Crt.“ bericht, dat de heer L. van Vuuren, chef van het Encyclopaedisch Bureau, die nog kort geleden te Paloppo was, nu met een ingenieur van het mijnwezen naar Rongkong en Sikko is gegaan, om een onderzoek te doen naar de aanwezigheid van ijzeren magneetijzerertsen en tevens na te gaan, of, en zoo ja, hoe die ertsen door de bevolking worden verwerkt.

De heer van Vuuren heeft nu bijna het geheele Gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden doorkruist en over bodemgesteldheid en formatie, landbouw, handel en visscherij, zeevaart, volksgebruiken, enz. tal van interessante bijzonderheden opgedaan, welke voor de ontwikkeling van het eigenlijk nog zoo weinig bekende binnenland van Celebes van groot belang kunnen zijn. Ook op historisch gebied heeft hij vondsten gedaan, die er b.v. op wijzen, hoe de Makassaren en Boegineezen lang vóór de komst van de Hindoes vermoedelijk in zeer nauwe handelsrelatie gestaan hebben met de Javanen.

Van de talrijke fotografische opnamen, door den heer van Vuuren gemaakt, zijn indertijd bij een door hem in de hoofdschool te Makasser gehouden causerie ongeveer 100 lantaarnplaten vertoond.

Met groote belangstelling wordt zijn werk over Celebes tegemoet gezien, dat ongetwijfeld een schat van nieuwe gegevens bevatten zal en op mooie wijze het nu pas verschenen boek van de heeren Adriani en Kruijt over de Baree sprekende Toradja's zal aanvullen.

Het aanhoudend reizen in een streek als het binnenland van Celebes, zooals de heer van Vuuren nu reeds gedurende een tijd van bijna een jaar doet, het vermoeiend heen en weer trekken, het aandachtig speuren naar allerlei bijzonderheden, het alleen moeten zijn in eenzame, nog niet geheel comfortabel ingerichte pasanggrahans, het logeeren soms in de dorpen, dat alles vereischt ambitie en liefde voor de opgelegde taak, die dan ook bijzondere appreciatie verdienen.

Uitbreiding van het museum op het Koningsplein te Weltevreden.

Men is thans bezig met het verbouwen van het museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, gelegen aan de westzijde van het Koningsplein.

Aangezien echter op den duur verdere uitbreiding noodig zal zijn en daardoor geen terrein beschikbaar is, heeft de regering machtiging verleend tot den aankoop van het Zuidwaarts gelegen aangrenzend erf met daarop staande gebouwen.

De koopsom bedraagt f85000.

Twee Oostenrijksche gravinnen naar Ned.-Indië.

Twee Oostenrijksche gravinnen wilden ook Indië wel eens zien.

Zij spraken er — want ze verkeerden ook aan het hof en hebben familie onder de ministers — met den Oostenrijkschen minister van buitenlandsche zaken over. Deze sprak er den Nederlandschen gezant over. De Nederlandsche gezant vroeg den Nederlandschen minister van buitenlandsche zaken om inlichtingen er raad. Deze zeide bemiddeling toe en hij sprak er met zijn ambtgenoot van koloniën over.

De Nederlandsche minister van koloniën seinde den gouverneur-generaal over het geval. De gouverneur-generaal schreef den heer Rijffsnijder; de heer Rijffsnijder op zijn beurt schreef en schreef, om te zorgen, dat beide dames behoorlijk kunnen reizen en zooveel mogelijk overal een behulpzame hand vinden.

Ze worden deze maand verwacht. Of ze komen? Zoo vraagt de „Javabode“.

Suriname.

Onze lezers zullen zich herinneren hetgeen wij eenigen tijd geleden schreven over de voorgenomen uitzending naar Suriname van een nieuwen inspecteur van het onderwijs. Wij spraken toen het vermoeden uit, dat de zaak zou zijn uitgegaan van den Gouverneur (zie ons nummer van 5 Febr.). Uit Suriname wordt ons nu bericht, dat men daar uit de Nederlandsche bladen heeft vernomen wat er op til was. Dat is toch niet zooals het behoort. Op die wijze verkort de Gouverneur de rechten van Nederlandsche Staatsburgers, die geen ander kwaad hebben gedaan dan dat zij reeds in de kolonie werkzaam zijn.

Aan lezen wordt de weg om te solliciteeren als het ware afgesneden; de mogelijkheid was n.l. niet uitgesloten, dat de aanwijzing door den Minister van den uit te zenden inspecteur kon zijn geschied vóór men in Suriname wist dat er naar een nieuwen inspecteur werd gezocht.

Men studeert niet voor, wordt niet opgeleid tot inspecteur van het onderwijs. Uit alle mogelijke kringen kan de geschikte persoon komen: een ingenieur, een officier, een meester in de rechten, een doctor in de natuurwetenschappen, de letteren of de theologie, een geneesheer, een notaris, een oud-burgemeester, een scheepskapitein, een leeraar middelbaar onderwijs, een onderwijzer of — last not least — een journalist, kan een goed inspecteur van het onderwijs zijn of worden, maar naar de meening

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage

Effecten - Coupons - Beleening
Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

His Master's Voice
The Gramophone Cy. (Agency)
EXPORT NAAR O. EN W. INDIË.
DEN HAAG: 25 Papestraat, Tel. 7211.
AMSTERDAM: 12 Reguliersbreestr., Tel. 5614.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

GAS- en ELECTR. ORNAMENTEN.

Beschikbaar.

Kleermakerij UNICUM

Hofspui 10 (5de Huis van af de Lange Poten.) Tel. 4947

CHEMISCH REINIGEN
REPAREREEN
KEEREN
VERMAKEN
MODERNISEEREN
OPNIEUW VOEREN
OPPERSEN
OPZETTEN van zijden revers
STOPPAGE (onzichtbaar stoppen)
van Dames en Heerenkleeding.
Bekwame werklieden, 1e kl. Dames en Heeren Coupeurs

UNICUM bepaalt den prijs vooruit.
Alle werkzaamheden geschieden bij ons op eigen atelier.

Marque Deposée „AU-CONDOR“
LA HAYE PAYS BAS. PLEIN 8.
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs, Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
Exportation Importation
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

van den gouverneur moet de sollicitant aan ééne voorwaarde voldoen: hij moet nog niet in Suriname gewerkt hebben. Wij hebben reden te vertrouwen, dat de Minister deze zinswijze niet deelt: oproepingen van sollicitanten naar betrekkingen in Oost en West worden n.l. geregeld door het „Koloniaal Weekblad” overgenomen. Tot dusver nu hebben wij in dit blad geen oproeping van sollicitanten naar de betrekking van inspecteur van het onderwijs in Suriname gevonden. Ons is niet anders bekend dan het communiqué, waarover wij in ons nummer van 22 Januari, het een en ander opmerkten. Het is dus mogelijk, dat de Minister den Gouverneur eerst heeft willen wijzen op de wenschelijkheid om ook in Suriname een oproeping te doen.

Niets toch zou meer doo-dend werken op de energie der ambtenaren in de West dan de overtuiging, dat het werkzaam zijn in de kolonie, naar de meening van het bestuur, ongeschikt maakt voor promotie.

Naar onze meening moet als regel gelden, dat men niet buiten de kolonie zoekt wat daar te vinden is. En wij meenen te mogen herhalen wat wij vroeger schreven: de geschikte persoon is in Suriname te vinden, wanneer men daar geen onbereikbare eischen stelt en wanneer men — uitsluitend het belang der kolonie in het oog houdende — het zwijgen oplegt aan sympathieën en antipathieën.

Bij de openbare behandeling van de Surinaamsche begroeting voor 1914 in de Tweede Kamer wees Z. E. de Minister van Koloniën op de groote moeilijkheid om geschikt personeel voor Suriname te vinden. Welnu, die moeilijkheid zal grooter worden, wanneer de meening post vat, dat men, daar zijnde, naar het oordeel van het bestuur, zijn geschiktheid inboet.

Wij hebben bij deze zaak eerigszins lang stilgestaan, omdat het hier niet geldt het detacheren van een ambtenaar voor korten tijd, dien men dus weer kwijt raakt, indien hij ongeschikt blijkt, maar een definitieve aanstelling, waardoor dus aan de kolonie onbereikbaar nadeel wordt toegebracht, wanneer men niet den geschikten persoon vindt.

* * *

Dat wij niet zonder reden opschrikken, wanneer wij van voorgenomen „reorganisatiën” in de kolonie hooren, moge uit het volgende blijken: sedert het bestuur van gouverneur Smidt resorteerde de koloniale bibliotheek te Paramaribo onder den inspecteur van het onderwijs. Een paar jaar geleden werd er een commissie van beheer benoemd en keerde men dus terug tot een toestand, die door gouverneur Smidt op goede gronden was afgekeurd.

In den loop der jaren nu hadden verschillende ingezeten aan de koloniale bibliotheek schenkingen gedaan van geheele seriën tijdschriften; om maar eenige te noemen: Revue des deux mondes, Revue littéraire en Revue scientifique, Nineteenth Century, Harper's Monthly. Als niet vallende binnen de lijn van de bibliotheek werden deze tijdschriften niet in den catalogus opgenomen. Ze werden evenwel bewaard tot tijd en wijle aan de bibliotheek zou kunnen worden toegevoegd een openbare leeszaal, zooals men die hier te lande heeft.

Wat was nu het eerste werk van de commissie van beheer? Het bericht, dat ons een paar jaar geleden bereikte hielden wij toen voor een mystificatie en meenden daarover te moeten zwijgen, maar daarna werd ons uit Suriname het bericht bevestigd.

De commissie had n.l. eenige karren ontboden en de geheele verzameling laten transporteren naar..... de vuilnisbelt. Aangenomen dat men de ruimte noodig had — hetgeen niet het geval was — dan had men de tijdschriften kunen opbergen op den leegstaanden, ruimen zolder van het gebouw, waarin zich de bibliotheek bevindt. Waartoe was deze opruiming noodig? Of is het bericht after all toch een mystificatie?

Wij meenen een goed werk te doen met nogmaals de aandacht er op te vestigen, dat de bibliotheek een schat van zeldzame oude boeken en pamfletten bevat, die in waarde gehouden moeten worden.

* * *

In „Le Matin” van 13 Maart een aardigen brief van Jean Galmot uit Cayenne, waarboven dit hoofd: „Notre baigne se vide: oui, mais..... la Guyane hollandaise se remplit”, met ontvluchte bannelingen, n.l. De dagbladen hebben den inhoud medegedeeld. Wat zullen wij er van zeggen? Is het onderhoud van den briefschrijver met baron van Asbeck juist weergegeven, dan hebben de cijfers in het Koloniaal Verslag herziening noodig. Dat er in Suriname tal van ontvluchte bannelingen wonen is ons natuurlijk bekend.

* * *

In „Harper's Monthly Magazine” van Februari een artikel met verscheidene aardige kiekjes, getiteld: „Through the Heart of the Surinam Jungle”, by Charles Wellington Furlon, waarin men ook het een en ander kan lezen over déportés. Het artikel beschrijft een reis „binnendoor” van de Marowijne naar Paramaribo, d.w.z. door de Wane-kreek, de Coer-motibo, de Cottica, enz. Een tekstkaartje geeft de reisroute aan.

* * *

„De West” van 13 Februari schrijft het volgende: „De bladen uit Britsch Guyana melden, dat ook een

tweede artesische boring naar drinkwater met succes is bekroond.

Op een diepte van 640 voet werd een waterader aangetroffen, die 180000 à 200000 liter water per dag doet opwellen. Men vermoedt, dat bij diepere boring deze hoeveelheid nog belangrijk zal toenemen.

Wij weten niet, of het bestuur van Suriname plannen voorbereidt om in navolging van Demerara boringen te doen naar drinkwater. Zoo ja, dan hopen wij, dat men zoo verstandig zal zijn te trachten de medewerking te verkrijgen van den heer Craig, den deskundigen leider van de boringen in Demerara.

Mochten boringen hier met gelijk succes worden bekroond als bij onze burens, dan zou daarmee de oplossing gevonden zijn van een der oudste en grootste hygiënische vraagstukken in Suriname.”

* * *

Over het telegram van den heer Ter Laag — zie ons vorig nummer — geeft „De West” van 13 Februari een interview met genoemden heer terug, die o.i. de zaak niet opheldert. Wij moeten dus nadere mededeelingen afwachten.

* * *

Aan het jaarverslag over 1913 van den Koninkl. W.-I. Maildienst ontleenen wij het volgende:

„In het begin van het jaar voerde men met de regering besprekingen, ditmaal met betrekking tot het vervoer van bananen van Suriname naar Nederland. De directie deed daarop betrekking hebbende voorstellen; toen het bleek, dat de regering daaraan vastgekoppeld wenschte een voorstel tot het financieren der cultuur en den verkoop van het product, handelingen, welke niet binnen den werkkring der maatschappij vallen, werd met eenige mannen uit de financiële wereld een comité gevormd, waarvan het lid, de heer J. Sibenga Mulder, een plaatselijk onderzoek insteeds naar de voorwaarden, waaronder de bacoventuur in centraal-Amerika gedreven wordt en in Suriname gedreven moet worden om het mogelijk te maken, dat zij tegenover de er aan verbonden risico's, ook voldoende winst afwerpt. Het door den heer Sibenga uitgebrachte rapport luidde ten opzichte van de in Suriname bestaande voorwaarden gunstig, ten opzichte van de aldaar gevolgde plantwijze ongunstig. Mits deskundig geleid, uiterst met een aanzienlijk kapitaal en verzekerd van goede verkoopprijzen in Europa, zou een bacoventuur- en transportonderneming er goede kans van slagen hebben. Deelneming van de United Fruit Company, het lichaam, dat den handel in bananen vrijwel beheerscht, wordt echter een vereischte geacht. Toen deze maatschappij mededeelde, dat zij niet opnieuw kapitaal in Suriname wenschte te wagen, moest van de zaak worden afgezien.”

In dit verband willen wij er even op wijzen, dat mevr. Wijnandts Francken in een particulier schrijven de vriendelijkheid heeft gehad bevestigend te antwoorden op een in een vroeger nummer tot haar gerichte vraag omtrent een mededeeling in haar reisverhaal „Drie maanden in de West.” Mevrouw W. F. bevestigt, dat de United Fruit Company de Congosoort in kuststreken van Centraal Amerika laat aankweken.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat de U. F. C. beweerde, dat de Congosoort niet verkoopbaar was, eene bewering, waaraan wij geen geloof hebben gehecht.

Curaçao.

De „Maasbode”-ontving den 13en Maart een kabelgram uit Curaçao, vermeldende dat men aldaar draadloze gemeenschap had verkregen met H. M. Kortenaer en dat de bevolking met geestdrift naar de aankomst van dezen bodem uitzag.

Wanneer dit blad verschijnt, is de Kortenaer reeds een 6-tal dagen te Curaçao en kan de bevolking weder gerust wezen.

Hulde aan de Minister van Marine en Koloniën, die zoo spoedig, niettegenstaande de groote bezwaren, volstaan hebben aan de veelvuldig uitgesproken wenschen. Het laat zich aanzien, dat de ontblooting van het station niet van blijvenden aard zal wezen.

* * *

Dat wij in ons oordeel over den vooruitgang van Curaçao niet alleen staan en dat er meer zijn, die met de „Amigoe” in meening verschillen, bewijst het navolgende, dat we uit de „Wekker” van 14 Februari overnemen:

„Met het oog op de gewichtige gebeurtenis, die binnenkort tegemoet wordt gezien en een heele omwenteling kan brengen in het wereldhandels- en scheepvaartverkeer, — wij bedoelen de opening van het Panama-kanaal — uit zich ook hier het particulier initiatief door het in het leven roepen van inrichtingen, die door de faciliteiten, welke zij aanbieden, het scheepvaartverkeer van het eiland kunnen doen toenemen.

Zoo zijn er in de laatste dagen door de vooruitstrevende en ondernemende firma S. E. L. Maduro en Sons op hare Juliana-werf drie loodsen gebouwd, die o.a. dienen kunnen als verblijfplaats voor de bemanning der schepen, die aldaar worden gerepareerd.

Reeds liggen aan die werf schepen ter reparatie, en, naar er verder bericht wordt, is den 5n dezer de Dominicaansche schoener „Perla de Ozama” aldaar gekield en op alleszins bevredigende wijze hersteld.

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Tel. 1667

PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, 13.50, 14.- 14.50.
Engelsche Hemden
steeds de nieuwste. Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze DASSEN.
Gemaakte en Zelfbinders.

Gas-Gloeilicht.

De nieuwe **Spaarbrander** van de **Kindermann's Gas-Gloeilicht-Maatschappij**, voor Staand en Hangend licht, geeft circa 30 pCt. besparing aan Gas — Grooter Lichteffect — Minder onderhoudskosten. 32

Abonnement voor onderhoud.

VERTEGENWOORDIGER VOOR 's-GRAVENHAGE,

J. J. VERBURG, PAPESTRAAT
17.

A. H. HARTGRINK & ZONEN,

Prinsegracht 30 DEN HAAG.

Telefoon H 2048.

Fabriek van fijne Vleesch- en Vetwaren.

Is U

een geregelde verbruiker van onze artikelen? Zoo niet Neem dan eens proef en U is een VASTE AFNEMER.

10

Aanbevelend.

Beschikbaar.

SIGARENHANDEL

P. J. BOUDIER Jr. voorh. E. J. G. OSKAM

Prinsestraat 1. - Tel. 2403.

VRAAGT:

Bordoni 3 cent.
Consul 4 cent
Mia Cara 5 cent

12

Maison IHLE

40 BAZARSTRAAT hoek Anna Paulownastraat
TELEPHOON 4408.

1ste KLAS HUIS VOOR

Fransche Costumes, Mantels en Tailleur-Costumes
naar maat.

De firma gaat voort, hare goede zorgen te wijden aan hare werf, die zij hoe langer hoe meer tracht te doen beantwoorden aan de eischen, die billijkerwijs aan zulk een inrichting mogen worden gesteld.

Met de verbetering van onze haven gaat het echter clopin-clopant. Een zandzuiger, die voor de daartoe strekkende werkzaamheden verwacht werd en waarvan de bazuin, die, ondanks allen klaarblijkelijken achteruitgang, elke week „Curaçao gaat vooruit”, uitschalt, zooveel wonderlijks had verteld, is na een avontuurlijke reis vol hindernissen, herinnerende aan die der vroegere ontdekkingsreizigers, alhier aangekomen en met gejubel ontvangen, doch bleek een kolossale tegenvaller te zijn, hoogstens geschikt, om zand uit het Selhorst-kanaal op het Rif te zuigen, terwijl een toestel noodig was, berekend, om de door de springstoffen afgebrokkelde koraalriffen te zuigen of boven te brengen. Een massa geld weggegooid! Als 't voortgaat, zooals het nu gaat, zal onze haven ad calendas Graecas worden hersteld. En toch hebben wij wereldberoemde waterbouwkundigen, civiele ingenieurs enz., wier diensten tot het aanleggen van waterbouwwerken, enz. door tal van vreemde landen ingeroepen worden en die genoemde werken dan ook met alle succes tot stand brengen. Van waar dan dat sukkelen, tobben en dralen bij de zoo noodige, voor Curaçao's toekomst onontbeerlijke verbetering van onze haven? Zou het waar zijn, dat krentheid de oorzaak daarvan is? Zoo ja, dan zal de Nederlandsche Regeering, wanneer aan onze kolonie al de voordeelen zullen zijn ontgaan, die voor haar uit de openstelling van het Panama-Kanaal zouden kunnen voortspuiten, wel mea culpa! kunnen uitroepen.”

* * *

Prof. Kraus bevindt zich thans, op zijn terugreis van Peru, te Curaçao. Men kan dus weldra van diens adviezen het een en ander vernemen.

Ware men maar begonnen met de adviezen van hem of een andere specialiteit in te roepen! Misschien is men nog niet te laat, want het laat zich niet aanzien, dat het Panamakanaal op tijd gereed zal zijn.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Twee nieuwe Inl. Organen.

De Vereeniging Journalisten-Bond, „Boemi-poetra” te Solo zal een nieuw blad uitgeven de „Doenia Bergerak” (de wereld in beroering), waarvan als redacteur de bekende Mas Marco zal optreden. (Pantjaran Warta). — Te Djokja is een nieuwe Maleische courant verschenen: de „Perniagan Djokdja”, welke gratis verspreid wordt in de residenties Djokjakarta, Soerakarta, Kedoe en Banjoemas en uitgegeven wordt door de N.V. Nieuwe Drukkerij „Midden Java” te Djokjakarta. Als redacteur is opgetreden de heer Raden Mas Prawiro Wiworo. (Sinar Djawa).

Een Engelsche school

is te Kapassan (Soerabaja) geopend voor Arabieren en Javanen. Ingeschreven waren op den eersten dag reeds 72 leerlingen. Het schoolgeld is f 5 's maands. De lessen worden slechts drie keeren in de week, des Maandags, Dinsdags en Donderdags gegeven. Het schoolhoofd is de heer Holloway (Bintang Soerabaja).

Te Telok Betong (hoofdplaats van de residentie Lampongsche Districten) is volgens de Pembrita Betawie, ook een Inlandsche meisjesschool geopend, waaraan de naam van „Kartinschool” gegeven is. De opening ging met eenige feestelijkheden gepaard; 55 leerlingen waren daarbij tegenwoordig.

De Inl. zedelijkheids-beweging te Bandung.

Zoals bekend, hebben eenige intellectuelen onder de Inlanders te Bandung — alzo de Bintang Soerabaja — een comité gevormd tot oprichting van een vereeniging, die ten doel heeft het zedelijk peil der Inlandsche vrouwen op te heffen, hoofdzakelijk om te voorkomen, dat zij den slechten weg opgaan. Van verschillende zijden heeft dit comité bliken van adhaesie ontvangen, o.a. van mevrouw de Graaf-Kooman van Depok en van mevrouw en kolonel De Groot van het Leger des Heils. Ook het bestuur heeft te kennen gegeven, dat het doel van dit comité zijne goedkeuring wegdraagt. Half Februari zoude het een vergadering beleggen om tot de oprichting der bovenbedoelde vereeniging te komen. Eenige heeren zouden ook uitgenoodigd worden om zitting te nemen in het bestuur. Het comité hoopt, dat ook van de zijde der Arabieren en Chineezers deelneming betuigd zal worden. Wij kunnen niet anders dan onze groote ingenomenheid en blijdschap met deze beweging te kennen geven, zegt de redactie. Met onze beste wenschen voor het succes, hopen wij van harte, dat alle ingezetenen van Bandung, ook de Chineezers en Arabieren, deze nieuwe vereeniging zullen steunen en daaraan hunne beste krachten wijden. Van het grootste belang is het toch, dat de vrouw door haar leven, in 't heiligdom van het huisgezin, een voorbeeld en opvoedster zij van het jongere geslacht, op welks gedijen het geluk der toekomstige Inlandsche maatschappij berust.

Dessaverkiezingen.

De Pembrita Betawie verneemt uit Madioen, dat daar bij dessa-hoofdverkiezingen een regeling is getroffen, die veel gepruttel en ontstemming onder de gogols (heerendienstplichtigen tevens kiezers) heeft teweeg gebracht. Elke candidaat krijgt een bamboezen koker, waarin de

kiezers voor hunne stemmen ieder een stokje (lidi) steken. Het aantal uitgebrachte stemmen wordt dus geconstateerd door het aantal stokjes, dat in de koker wordt bevonden aanwezig te zijn. Al heel spoedig heeft men met deze kokers en stokjes weten te goochelen. Kokers, van welke men kon nagaan, dat zij goed gevuld zouden moeten zijn, bleken na de verkiezing ledig te zijn, of slechts een gering aantal stokjes te bevatten. De kokers, die te voren bijna ledig waren, bleken daarentegen goed gevuld te zijn. Wie waren de goochelaars? Nu, ieder wist er voor zich wel een antwoord op te geven. Hoe dom de Javaan ook is, met het woord „smeer” weet hij bij zulke handigheden, waarvan hij de dupe is, veel te verklaren. Oppassers en de betrokken Inlandsche ambtenaren zelf, worden verdacht, ter wille van „de smeer”, bij deze goocheltoeren de behulpzame hand te verlenen of de hoofdrol te spelen. In een zekere dessa hebben nu de gogols geweigerd een op deze wijze verkozen dessa-hoofd als zoodanig te erkennen. Onder aanvoering van redenen, hebben zij het Hoofd van Plaatselijk Bestuur een request gepresenteerd en verzocht om in 't vervolg de verkiezingen ten overstaan van een Europeesch ambtenaar te doen houden. Elke andere zoude onrechtvaardig zijn, meenden zij. Met het releveeren van dit feit, wil de schrijver slechts aantoonen, hoe weinig vertrouwen de dessaman in zijn eigen hoofden stelt. „'t Is treurig, maar waar”, zegt hij.

Voor den kleinen man.

Orang Ketjil schrijft in de Pembrita Betawie, dat het leven voor den kleinen man hoe langer hoe moeilijker wordt. De behoeften worden grooter; de bouwgronden brengen echter niet meer dan vroeger op, en het aantal der menschen, die van deze gronden moeten leven, neemt toe. Wel is waar worden op het gebied van den landbouw, door het Gouvernement verbeteringen aangebracht, die ten doel hebben de productiviteit der velden te verhoogen; landbouwscholen worden opgericht, om de leerlingen te onderrichten, den landbouw zoo intensief mogelijk te drijven, maar van der landbouw alleen kan de orang ketjil (de kleine man) niet bestaan. Zie maar eens hoevele honderden, ja duizenden jaarlijks het land verlaten om elders in de Buitenbezittingen zich als koelies te contracteeren. Arme kerels, zij hebben immers niets anders geleerd, dan den grond om te spitten en dien verder voor hunne aanplantingen te bewerken. Komen zij elders, dan kunnen zij in den eersten tijd ook daar geen ander werk verrichten. Hadden zij nu 't een of ander handwerk of ambacht geleerd, om als timmerman, smid, metselaar enz. werkzaam te kunnen zijn, zij hadden hun land niet behoeven te verlaten, want hier zouden zij dan anders wel te gebruiken zijn. Waarom worden er door het Gouvernement ook geen vakscholen voor de Inlanders opgericht? Wel is waar hebben wij nu eenige ambachtsscholen, maar eerstens bestaan zij slechts op enkele hoofdplaatsen en tweedens zijn de toelatings-voorwaarden doorgaans te zwaar. Op iedere min of meer belangrijke kleine plaats moest naast de landbouwschool, ook een vakschool zijn. Langzamerhand zouden de Inlanders dan kunnen wedijveren met de vreemde Oosterlingen en de hulp van vreemde Aziaten niet meer noodig hebben.

Inlanders bij den Pandhuisdienst.

De Perniagan verneemt, dat ook Inlanders benoemd zullen worden tot controleur bij den pandhuisdienst.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Associatie.

Over toenadering van de verschillende rassen in N. I., daarvan heeft men tegenwoordig den mond vol. Maar hoe is 't in de praktijk daarmee gesteld? Zoo vraagt de Perniagan. Er bestaat hier de Vereeniging „Insulinde” om bedoelde toenadering te bevorderen. Zij heeft overal hare vertakkingen. De afdeling Meester Cornelis van deze Vereeniging neemt ook Inlanders en Chineezers als leden aan, die natuurlijk ook uitgenoodigd worden om de verschillende vergaderingen bij te wonen. Alles mooi en prachtig, maar op die vergaderingen zelf, wordt geen andere taal dan het Hollandsch gesproken en worden slechts de belangen van de „Europeanen”, d.w.z. Indo's, besproken. Langzamerhand zijn de Chineesche en Inlandsche leden dan ook van die vergaderingen weggebleven. Zij schaamden zich, langer als poppen aan te zitten of als apen mee te grijzen en mee te lachen met de Europeesche leden. Waartoe dient 't ons langer als leden op te nemen? Van onze nooden en behoeften wordt toch geen notitie genomen. Was 't niet de bedoeling, dat wij, Inlanders, Chineezers en Indo's, één zouden zijn? Indiërs in 't algemeen, wij allen met dezelfde aspiraties. Ach, de Chineezers zijn sterk genoeg en hebben dit ook bewezen, om door aansluiting voor zich zelf te zorgen. Maar hoe zal 't met de Inlanders gaan? Dit ziet ge nu met Tjipto en Soewardi, met wie we werkelijk medelijden hebben. Zij zijn door de handelwijze der Indo's ten val gebracht. De voordeelen sleepen de indo's in de wacht. De nadeelige gevolgen zijn voor rekening van de Inlanders. Wat hebben we niet kort geleden gezien, toen de Inlanders mede feest gingen vieren. Het waren de Indo's, die er aanstoot in vonden en roet in 't eten wierpen. En nu willen de Indo's societeiten oprichten, alleen toegankelijk voor de Europeanen, zoodat Inlanders uitgesloten zullen worden. 't Is mooi! Op kleinere plaatsen daarentegen, waar het aantal Europeanen te gering is om een societeit op te richten of in 't leven te houden, daar zijn

THE KING VEILIGHEIDSVULPENHOUDER met gouden pen en schroefdop. In elke richting te dragen zonder lekken.
MET VULLER EN CLIPS f 4.—
J. MEEUSSEN & ZONN - Den Haag - Korte Poten 32

C. L. v. d. DONK,
Wagenstraat 41-43

Complete Salon-, Eet- en Slaapkamer-
Ameublementen.

Prachtige sorteering

Gordijnstoffen, Tapijten en Linoleums.

Vraagt onze Prijzen en Foto.

Franco levering.

Gebroeders Domhoff

Hofkleermakers van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.

's-Gravenhage

Rotterdam

Parkstraat 8.

Mosseltrap 5-6-7.

Heeren- en Dames-Kleermakerij.
Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
Uniformen voor Zee- en Landmacht.
Rij- en Automobielkleeding.

Amsterdam

Nijmegen

Heerengracht 422.

Graafsche weg 9.

RIPPEN

Pianohandel

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTRAT 17.

Tel. 4683.

Verhuren Stemmen

M. VISSER,

voorh. A. J. ROBBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken

REPARATIE-INRICHTING.

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.

AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een
uitstekende handleiding om zich op
huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS
VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

de Inlandsche ambtenaren wel goed genoeg er voor, om als lid te worden aangenomen en de kas te stijven. En dan nog worden alleen de hoogst geplaatsten daarvoor geschikt geacht. De lagere ambtenaar, al staat hij in ontwikkeling ook nog zoo hoog, wordt niet toegelaten. Hoe kunnen wij Chineezers en ook de Inlanders geloof hechten aan en vertrouwen stellen in de voorspiegelingen van de heeren Indo's? Zeker, niet alle Indo's zijn van dit gehalte, er zijn er, die 't werkelijk goed met ons meenen. Van de honderd misschien twee of drie. Te Meester Cornelis is een gemengde Fröbelschool, toegankelijk dus voor de kinderen van alle naties, die er aanspraak hebben op dezelfde behandeling. Maar wel gelijk wordt er onderscheid gemaakt tusschen de kinderen van Europeanen en Inlanders. Van de laatsten wordt weinig of geen notitie genomen. Op schoolfeesten en bij andere pretjes worden de Chineesche en Inlandsche knapen en meisjes achteraf gehouden, terwijl de Europeesche kinderen volop van de koekjes en taartjes smullen en wat zij dan nog krijgen, is dikwijls van de andere kinderen afhandig gemaakt (di réboet). Hun schoolgeld is toch net zoo goed als dat van de Europeesche kinderen. En hoe laten de fröbel-onderwijzeressen zich niet minachtend en beleedigend uit over de Inlandsche kinderen.

Hoe kan de Vereeniging „Insulinde" nu zeggen, dat de Hollanders van de Inlanders houden! Wel willen zij van hen profiteeren. Ziet hoe in de trams de Hollanders hooger willen zitten dan de Inlanders. Op 't laatste zullen zij nog op de locomotief plaats gaan nemen, om maar niet naast Inlanders te zitten.

„Ha, ha, ha", roept de schrijver uit, „hoe schandelijk is de houding van de pranakonducteurs tegenover de Inlanders en Chineezers, zelfs tegenover diegenen onder hen, die door hunne positie en welgesteldheid een abonnement op de tram hebben!"

De speelduivel.

Een paar maanden geleden had de vendutie plaats van de goederen van den patih van Soekaboemi, die vervolgd wordt, wegens verduistering van gelden tot een bedrag van 30 mille, waarvan 2 mille ten nadeele van de Sarikat Islam en de rest uit de moskeekas ontvreemd werd. Er was weinig publiek op deze vendutie. Zij bracht niet veel op. Bemind en gezien was hij niet. Hij stond bekend als een groote dobbelaar. Algemeen bekend is het, dat hij op een avond in Juni 1913 4 mille verloor. Dat hij de gelden van de missigkas tot zoo'n groot bedrag heeft kunnen aanspreken is wel een bewijs, dat er zoo goed als geen controle op het beheer der gelden is. Sedert de speelpacht te Batavia is afgeschaft, is Bandong de plaats geworden, waar zwaar gedobbeld wordt door Chineezers en Inlanders. Soekaboemi wilde daarvoor niet onderdoen. Vele vrouwen van Inlandsche ambtenaren hebben zich aan het spel overgegeven, veel verloren en om de speelschulden te voldoen, zich aan andere mannen overgegeven. (Pewarta Soerabaja).

Hadji Djoeki

werd aan het station te Sidoarjo door den politieopziener Halkema aangehouden. (Halkema was vroeger aan een Stamboeltroep verbonden). Bij den Hadji werden onder zijne goederen bij visitatie 24 blikken schietkruit gevonden. Hij verklaarde die — alzo de „Pewarta Soerabaja" — gekocht te hebben van een Chinees te Songojoedan. De assistent-resident achtte het noodig dezen Hadji in verzekerde bewaring te nemen, nadat bij een nadere huiszoeking in zijne woning nog meer kruit gevonden werd. Wat deed hij met al dat kruit, en dan nog wel op een plaats, bekend om fanatisme der vele godsdienstige dweepers, die daar verblijf houden? zoo vraagt het blad.

Zijn bevoegdheid te buiten gegaan.

Het was aan de aandacht van Mr. Paulus, hoofdinspecteur der I. en U. en A. niet ontgaan, dat goud en zilverwerken soms ook opium van Chineezers als postpakket of aangeteekend stuk op de drie hoofdplaatsen van Java werden ingevoerd, waardoor de belasting op die artikelen werd ontdoken. Hij heeft toen den maatregel getroffen, ten kantore van de posteries te Batavia, Semarang en Soerabaja een ambtenaar van zijn tak van dienst te stationneeren, aan wien de bevoegdheid werd verleend, bij ontvangst van aangeteekende pakketten, den gedresserde te verzoeken, de pakketten, die naar zijn oordeel daarvoor in aanmerking kwamen, in zijne tegenwoordigheid te openen. Wenscht men daartoe niet over te gaan, dan zouden deze pakketten in beslag genomen worden. Bleken zij bij opening artikelen van waarde in te houden, dan moest daarvan proces-verbaal opgemaakt worden. Tegen deze maatregel hebben de handelaren in goud en zilver te Soerabaja geprotesteerd. In een speciaal geval heeft de firma Maurice Wolf aldaar de zaak bij den Raad van Justitie aanhangig gemaakt. Volgens de „Perniagan" heeft deze beslist, dat Mr. Paulus zijne bevoegdheid te buiten is gegaan en dat alleen de rechter de bevoegdheid heeft om op het postkantoor brieven enz. in beslag te nemen.

Van Vreemde Koloniën.

Behandeling van Pest.

Wij weten niet in hoever 't volgende voor medici iets nieuws bevat, maar daar „The Times of India" het in zijn mail-editie van 28 Februari geeft, zal 't ook voor onze lezers waarde kunnen hebben.

De leider van 't Heilsleger in Britsch Indië Booth Tucker, heeft geruimen tijd geleden doses van iodine aanbevolen als behandeling voor pest en hij is nu op dit middel weer terug gekomen, nadat zich weer pestgevallen in eenige dorpen hebben voorgedaan. Hij zegt: „Ik ontmoette onlangs een onzer verpleegsters, die mij mededeelde negen pestgevallen te hebben behandeld, die alle genezen zijn. Twee waren zoo ziek, dat de dokter meende, dat zij binnen twee uren dood zouden zijn. De door haar gevolgde behandeling gaf zij aldus weer: Een doses castorolie, terstond gevolgd door 5 à 7 druppels tincture van iodine in een weinig water. Builen bestreken met iodine. Melk-dieet. Den volgenden morgen 2 druppels iodine in een weinig water. Is er koorts bij, dan eenige grein kinine.

Daar de verpleegster dienst deed in een kinderhuis, waar 7 van deze gevallen behandeld zijn en in een vrouwenhuis, waar de andere 2 gevallen voorkwamen, kon zij 't verloop in zijn geheel volgen.

Booth Tucker voegt hieraan toe, dat in de stad, waar de 7 gevallen voorkwamen, 500 personen aan pest stierven en de ziekte had er een hevige karakter.

Zooals wij zeiden, wij geven 't bericht, omdat 't ons niet van belang ontbloomt voorkomt, maar 't verwondert ons toch van de ziekeninrichtingen en van de stad geen namen vermeld te zien; dit zou, liefst ook nog door opgave van den naam der verdienstelijke verpleegster, de betekenis van de mededeeling aan hechtheid en stelligheid hebben doen winnen.

De begroting voor Belgisch Kongo.

Het was te verwachten dat minister Renkin zich er op had voorbereid den storm, die in de Belgische Kamer zou opgaan over de kosten die de Afrikaansche kolonie eischt, in plaats van rijkdommen aan 't moederland te doen toevloeien, te bezweren door een kijk te geven op de schatten, die van de toekomst te verwachten zijn.

Het voor 1914 geraamde tekort van 21 miljoen fr. is voornamelijk een gevolg van de intrekking van het domeinstelsel, dat in een goed bestuur geen plaats meer mag behouden, en van de rubbercrisis, waardoor men zich niet moet laten ontmoedigen.

Richt men den blik over den toestand van den dag heen, dan bestaat er veel reden tot goed vertrouwen en grootsche verwachting.

Met den Amerikaanschen kweker Lever is een overeenkomst gesloten tot stichting van groote vruchtenkwekerijen in Midden-Kongo. De naam, die Lever als groot-handelaar in vruchten-export heeft, wijst op de toekomst, die deze onderneming kan hebben.

De goudlagen in Kilo en Ipoto, de tinlagen in Beneden Katanga, de steenkolen nabij Albertville, de diamant-aanwijzingen in Koendeloengoe vragen slechts om wat ondernemingsgeest. Een maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Majoemba is al gevormd.

Binnen weinige maanden zal de spoorweg tot Tanganika loopen, over 1½ jaar tot Boekama. De aanleg van de Duitsche lijn naar Tanganika zal het vervoer naar het Oosten zeer bevorderen, de vrees voor te grooten invloed, die Duitsland daardoor in Katanga zou krijgen, noemt de Belgische minister zeer overdreven.

Om de rijkdommen van 't land een afvoer naar de buitenwereld te bezorgen zijn plannen voor den aanleg van de lijnen Boekama-Leopoldville, Kambowe—Dilolo, Stanleyville—Albertmeer, Kabalo—Loesambo in bewerking. Voor den spoorwegaanleg zal een, door den Belg. Staat gewaarborgde leening, worden gesloten.

Toch was met deze speculatieve balans de noodige geruststelling niet te verkrijgen, om de Kamer met vertrouwen de toekomst te gemoet te doen gaan, daarom heeft minister Renkin bovendien een commissie ingesteld, die den financieelen toestand van Kongo moet onderzoeken en voorstellen ter verbetering heeft te doen.

Een andere commissie heeft het ontwerp te maken voor een instelling tot vormen van geschikte koloniale ambtenaren.

Slavernij in Duitsch Oost-Afrika.

In aansluiting aan hetgeen wij hierover in ons voorgaand nummer opnamen, geven wij nog de dezer dagen gevonden vermelding van het aantal der onvrijen, zooals dit ambtelijk wordt geschat, nam. 205.000, d.i. 2.5 pCt. der geheele bevolking.

Een groot succes!?

Een Italiaansche kolonne, onder kolonel Latini, kampeert in de omstreken van Zuetina (Libye), laat zich in den vroegen morgen overvallen. De vijandelijke stemming blijkt uit 't feit, dat 1500 à 2000 man aan deze overvalling deelnamen en haar ongemeld hebben kunnen volbrengen. Eerst na 3 uren strijdens, slagen de uitstekend gewapende Italianen erin de aanvallers tot den aftocht te dwingen en nadien bleef de vijand nog actief om het kamp. De Italianen tellen aan dooden 2 officieren, 30 soldaten, 42 Askaris, aan gewonden respectievelijk 9, 7 en 93, waartegenover de vijand 263 dooden en gewonden, onder wie enkele hoofden, op 't slagveld achter liet.

Generaal Ameglio kwam te Zuetina aan en wenschte de troepen geluk met — hun behoud? Neen! met hun succes! Zal de Italiaansche regeering ook ingenomen zijn met dit nieuw bewijs van de bevrediging van Libye!

Tin in Nigeria.

Om 't groote belang, dat Nederland heeft bij den stand der tinontginning in den vreemde, hebben wij de berichten uit Nigeria trouw gevolgd en meenen wij ook 't volgende weer te moeten overnemen uit een

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

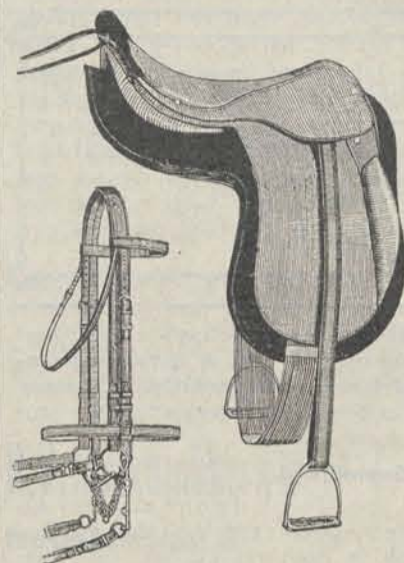
LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten

Visch, Vleeschwaren

Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

VERWEEGEN & KOK

Hoogstraat 23
DEN HAAG.

AMSTERDAM.

Kalverstraat 88-90

Complete
HARNACHEMENTEN
voor Ned.-Indië.

Geïllustreerde Prijs-
courant wordt op
aanvraag gaarne toe-
gezonden.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

Lange Houtstraat 7, hoek Kasuariestr., Den Haag.

Wegens opheffing der zaak

ALGEHEELE UITVERKOOP

der aanwezige goederen tegen zeer verminderde prijzen.

Salon-, Eetkamer-, Heerenkamer Ameublementen, Gordijnstoffen, Karpotten, Oud-Hollandsche Kasten, Vitruines enz., enz., alle in degelijke afwerking en hoedanigheid.

Belangrijke Antiquiteiten voorraad.

Een Gemeubileerde 2de Étage te huur,

voorzien van Electrisch Licht, Telefoon en verdere Moderne Gemakken.

Hoogewal 13-14,

's-Gravenhage

HOLLAND.

TOKO ROKO

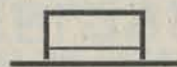
Edisonstraat 83.

DEN HAAG.

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË
VAN PRIMA HANDWERK-SIGAREN IN ALLE
PRIJZEN.

MAGAZIJN VAN:

Heeren Hoeden

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35 :: 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 3902

voordracht, door J. A. Cooper voor 't Royal Colonial Institute te Londen gehouden.

In 1911 voerde Noord-Nigeria 1470 ton tin uit, voor een waarde van 189.174 p. st., in 1912 werden deze cijfers 2605 ton en 380.284 p. st. en in 1913 kwamen zij op 4062 ton, geraamd op 500.000 p. st. De toename is dus aanzienlijk, niettegenstaande een groote droogte niet bevorderlijk was aan de ontwikkeling van dit mijnbedrijf en de exploitatie nog met bescheiden middelen wordt volbracht.

De gouverneur Sir F. Lugard, gesteund door den directeur der spoorwegen, Eaglesome, voert een flinke spoorwepolitiek. De hoop bestaat den spoorweg met smalbaan naar Boekeroe in Juli gereed te hebben, waardoor dan de mijncentra in verbinding zullen komen met de bestaande hoofdlijn. De nieuwe lijn van Port Harcourt naar Kadoena, waar zij aan die van Kano naar Lagos zal aansluiten, zal de arbeiders aanbrengen, die tot verdere ontwikkeling van 't tinmijnbedrijf hoog noodig zijn, en dringt tevens in een uitgestrekt gebied dat veel olie voortbrengt.

Cooper verklaarde een 30-tal tinmijnen bezocht te hebben. Een paar uitzonderende, beloven deze schitterende resultaten, als ze zaakkundig geëxploiteerd en beheerd worden. Andere plaatsen zijn nog niet in ontginning omdat de mijnwet perken stelt, maar de beschikbare gegevens zijn voldoende om Cooper hooge verwachtingen van Nigeria als tinland te geven.

Somaliland.

De lezers herinneren zich de onderneming van Corfield tegen een dervichen-stam in Somaliland, waarbij hij in Augustus j.l. het leven liet. Deze zaak is nu in 't Lagerhuis besproken en 't mocht den minister Harcourt niet gelukken een opheldering te geven, welke de publieke opinie voldaan heeft, aangezien de verantwoordelijkheid te veel werd afgewenteld op den uitvoerder, die niet meer is.

De reeks gebeurtenissen, die uitliep op 't gevecht van Idowaina, is ingezet voordat Richard Corfield in Somaliland aankwam. Eind 1909 besloot de Br. regering zich uit 't binnenland terug te trekken, en de bestuursbemoediging tot de drie aan de kust gelegen plaatsen te beperken. Maar in April 1912 verklaarde de commissaris Byatt dat er onlusten in 't binnenland heerschten en stelde hij de oprichting van een korps inlandsche meharis voor van 70 man, om de orde te handhaven in een strook van 50 mijlen van Berbera.

In Juni keurde Harcourt een uitbreiding tot 150 man goed. In December aanvaardde Corfield 't bevel over deze troep, die te Mandera werd gelegerd, d.i. op een afstand van 44 mijlen.

In Januari 1913 stelde Byatt voor de troep langzaam terrein te doen winnen in de richting van Ain, 120 mijlen in 't binnenland. Harcourt herinnerde hem daarop aan de aangenomen grens van 50 mijlen en weigerde 't gedane voorstel goed te keuren.

Maar vóórdat die weigering werd gegeven, stond de afdeling meharis reeds te Boerao 80 mijlen 't land in, en in Maart trok Corfield westwaarts tot Hargeisa, d.i. op 100 mijlen van Berbera. Hij bleef daar met 60 man gedurende vijf weken. Het Colonial office werd hiernede in kennis gesteld. Den 12en Juli wees de heer Archer, belast met de zaken van 't protectoraat, Harcourt op de moeilijke positie waarin Corfield zou verkeeren als 't eens noodig mocht worden voor een aanval van dervichen te wijken. Hieraan werd geen gehoor verleend. Den 8en Augustus ondernamen 2000 dervichen een „raid“, den volgende dag kwam 't tot een gevecht, op 30 mijlen Z.O. van Boerao en 110 mijlen van Berbera. De noodlottige afloop is bekend.

Zoo heeft Harcourt gezondigd tegen de aangenomen politiek van aan de kust te blijven en tegen die van zich tot een kring van 50 mijlen te bepalen. Had hij 't beginsel dat hieraan ten grondslag lag willen prijsgeven, dan had hij voor de operatie naar 't binnenland een afdeling behoorlijke sterkte en samenstelling moeten doen aanwijzen. In zijn rede heeft hij nu gezegd de bedoeling niet te hebben nader een expeditie tegen de Mullah te zenden; wel is de afdeling meharis op 500 man gebracht en zal deze te Boerao blijven. Dit wordt voldoende, maar dan ook noodig geacht, om het Britsche prestige in Somaliland hoog te houden. Intusschen zijn juist berichten ontvangen van een vernieuwd optreden van den Mullah tot in de nabijheid van Berbera.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

Tijdschrift voor het Binnenl. Bestuur.

De Januari-afl. opent met het eerste gedeelte eener beschouwing over de misstanden bij de koeliewerving op Java. Schrijver is de controleur voor de politie te Semarang, J. W. Meijer Ranneft.

Mr. J. C. Kielstra schrijft naar aanleiding van opmerkingen in het jongste jaarverslag der opleidingschool voor Inlandsche rechtskundigen te Batavia, een artikel over „Rechtsstudie en recht voor Inlanders“. Mr. Kielstra maakt uit een en ander de gevolgtrekking, dat het Westersche recht buiten den gedachtengang van ontwikkelden in de Inlandsche samenleving valt, dat het dus voor die samenleving in het algemeen niet geschikt is. Schr. is dan ook van meening, dat bij de komende rechtshervorming het aan te nemen beginsel moet zijn: ontwikkeling van de eigen rechtsinstellingen van de Inlandsche maatschappij, opbouw uit de grondslagen van het Inlandsche recht tot die hoogere rechtsvormen, waaraan die samenleving behoefte heeft of mocht krijgen.

Het volgend artikel, geschreven door Mr. J. C. Kielstra en C. Lulofs, handelt over „Verplichte diensten of geldelijke heffingen?“ We bepalen ons tot het overnemen van dezen veelzeggenden zin:

„Voor Java is de teerling thans geworpen en terugkeeren niet meer mogelijk, maar men moge zich nog eens bedenken, alvorens wordt voortgegaan met op de Buitenbezittingen in een zelfde richting te drijven“.

De rubriek korte mededeelingen dezer afl. bevat: Overzicht van de in de Buitenbezittingen van de Inlandsche bevolking geheven directe belastingen, samengesteld door C. L. — De klappercultuur op de Westkust van Borneo, door C. L. — Tuffende Indische aspirant-ambtenaren. — Schatting der Java-suikerproductie 1913 en der geplante oppervlakte voor campagne 1914. — Pisang-uitvoer naar West-Australië. — Uitslag van de door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen uitgeschreven prijsvraag voor de Javaansche dialecten. — Jaarmarkt-tentoonstelling te Djogjakarta en Soerabaja.

Koloniaal Tijdschrift.

Controleur F. J. Couwenberg opent de Maart-aflevering met een uitvoerig artikel (dat in een volgend Nr. wordt voortgezet) over „Hedendaagsch Indië“, waarlijk een dankbaar onderwerp met overvloed van stof, waarbij 2 voornamelijk punten op den voorgrond treden, n.l. de hervormde koloniale politiek en het Oostersche ontwaken.

De heer H. Doeff artikel over „Japansche ontwikkelingspolitiek in Korea“, waaruit voor Nederland, als koloniseerende mogendheid, wel het een en ander te leeren valt.

De heer C. H. Douwes Dekker stelt de vraag: Op welke wijze behooren de fondsen, door landbouw-industrieelen beschikbaar gesteld ten bate der Inlandsche bevolking, aangevend te worden? Als controleur bij het Binnenl. Bestuur heeft schr. het geval praktisch bij de hand gehad, dat een administrateur eener suikerfabriek zich tot het Binnenl. Bestuur vervoegde met de mededeeling, dat zijn directie hem gelast had een bedrag van f 15.000 te bestemmen ten bate der Inlandsche bevolking. Na overleg werd toen besloten het geld te bestemmen voor aankoop van versche en gezonde zaadpadi, in verband met de mislukking op groote schaal van den padi-oogst binnen zijn areaal. In de gegeven omstandigheden werd aan het geld dusdoende de meest nuttige bestemming gegeven. Dat een dergelijke eenvoudige oplossing echter niet steeds voor de hand ligt, leert het artikel van den heer D. D. en het Naschrift van de Redactie, waarin o.m. ter sprake komt eene schenking van de directie der Koloniale Bank, ten behoeve van het Inlandsche personeel, verbonden aan verschillende suikerfabrieken, welke door die instelling worden beheerd.

De heer W. J. Ketjen geeft verder een overzicht van den inhoud van het Decentralisatie-verslag 1912-13, „een droog vervelend „Groenboek“, dat voor een overzichtschr. zeker geen dankbaar onderwerp vormt“.

Verder bevat dit Nr. de gewone rubrieken: Verscheidenheden, door H. D. (De opleiding der Indische Bestuursambtenaren. — De zevende horma-circulaire en de uitleggingen van Dr. Rinke. — Fransche en Nederlandsche bestuursambtenaren. — Bestuursacademie). — Kroniek, door Tertius (Weder de Sarikat-Islam. — De plaag (pest). — Geef acht B. B.). — Persoverzicht, door A. H. J. G. Walbeelm en Blok. (De Inlandsche pers. — De Chineesche pers. — De Javaansche pers.).

Ned.-Indische Bestuursacademie.

In de rubriek „Verscheidenheden“ van de Maart-afl. van het „Kol. Tijdschrift“ zegt de heer H. D(oeff):

Van bevriende en vermoedelijk goed ingelichte zijde ontving het bestuur dezer Vereeniging (d.i. de Vereeniging voor ambtenaren bij het Binnenl. Bestuur) het bericht, dat de Indische Regeering voornemens zou zijn het aantal jaarlijks door de Bestuursacademie aan te wijzen controleurs van 12 op 6 terug te brengen, n.l. 3 voor Java en 3 voor de Buitenbezittingen.

Als eisch voor de toelating zou een bijzondere wetenschappelijke aanleg worden gesteld.

Op onverdeelde populariteit onder het corps Bestuursambtenaren mag de Bestuursacademie, als instelling, niet bogen. Vele ambtenaren zien er het nut niet van in, terwijl anderen de methode van aanwijzing afkeuren, welke h.i. ongemotiveerde ongelijkheid tusschen de ambtenaren schept.

In hoeverre het er beter op zou worden, wanneer tot den maatregel, waarop onze correspondent doelt, werd overgegaan?

Te voorzien staat in ieder geval, dat afkeuring en nieuwe ontevredenheid er door zullen worden gewekt. Te recht of ten onrechte..... dat zij daargelaten.

Onderwijzerstractementen.

De heer Floor geeft in de „School met den Bijbel“ inlichtingen over de positie van de onderwijzers in Indië. Hieruit blijkt, dat bijzondere en openbare onderwijzers geheel en al gelijk staan.

Het tractement is aldus geregeld: Een onderwijzer met hoofddact krijgt bij aankomst in Indië f 200 per maand (3e klas); na 3 jaar f 250 per maand.

Heeft hij zes dienstjaren in Holland (leeftijd pl.m. 25 jaar, een mooie leeftijd om naar Indië te gaan), dan krijgt hij de eerste drie jaar een toelage van f 50 per maand.

De salarisverhoging is telkens f 50 om de drie jaar. Maar — hij blijft niet onderwijzer 3e klas. Na 5 Indische dienstjaren wordt hij gerekend onderwijzer 2e klas te zijn. Dat geeft f 50 meer, dus na 5 jaar dienst verandert het salaris van f 250 in f 300 per maand. En 't volgend jaar is de tijd weer aangebroken voor een periodieke verhoging, zoodat na 6 jaar dienst het maandelijksch inkomen f 350 bedraagt.

Nu volgen nog vier verhogingen à f 50, dus is het eindsalaris f 550 per maand.

De kans bestaat, dat hij intusschen hoofd eener school (onderwijzer 1e klas) geworden is en dan weer f 50 opslag heeft gekregen.

Verloven worden verleend om de zes jaar, met een verlofstractement, dat berekend wordt op dezelfde wijze als voor Gouvernementsambtenaren. De pensioenregeling is in werking getreden en rekent met het salaris zooals het nominaal is (dus niet na aftrek van de korting). Het pensioen komt dus overeen met dat van collega's bij 't openbaar onderwijs met evenveel dienstjaren. Bijv. een onderwijzer met hoofddact, die op 25-jarigen leeftijd naar Indië gaat (en niet hoofd eener school wordt), heeft na 20 dienstjaren f 1650 pensioen (3 maal het maandsalaris).

Noemfor.

Als men een kaart van Nederlandsch Nieuw-Guinea voor zich legt, vindt men tusschen de Doré-baai en de Schouten-eilanden een eiland, waarbij geschreven staat „Noemfor“ (ook wel gespeld Noefoor, Mefoor of Mafoor). In verband met een vijfjarigen zendingsarbeid op dat eiland, geeft nu zendeling F. J. F. van Hasselt in de „Lichtstralen op den Akker der Wereld“ verschillende geographische en histori-

Venduhuis „Die Haghe“

Scheveningsche Veer 21

DEN HAAG.

Alle dagen gelegenheid tot inbrengen van goederen.

Veilingsconditie: Men betaalt 4 pCt. van de ten verkoop ingezonden goederen.

DE DIRECTIE.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES
WELBEKEND - BU ALLEN DIE MET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN
DE GELUK ONDERWIJS IN
DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH, enz.
LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL
OVER DE WAALSCHER KERK
58^e NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL. 2234

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELLEN.

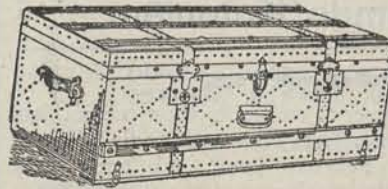
Tel. H. 311. **DESTER SALON** Tel. H. 311.
F. HOEK.
PLEIN 15. DEN HAAG.
Speciaal-adres in: Oesters, Kreeften, Caviaar, enz.
Versche Zee- en Riviervisch.

A. SCHARENBERG,
Hofleverancier. Tel. Interc. 2443.
Specialiteit
Tafel-Serviezen
Zuiver Nikkel, Alpaca, Alpaca Zilver
(wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin
als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUSKOMMEN, VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, ENZ..
Zeer groote verscheidenheid.
15 Hoogstraat 15 - Den Haag.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
Het beste systeem en de beste kwaliteit.

Beschikbaar.

W. POPPINK, Telefoon No. 4485

Prins Hendrikstraat
141-143 - Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers.
Voor het bagageruim, 100 c.M., lang, 50 c.M. breed, 50 c.M. hoog m. bak f 10.50. Voor de hut 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 36 c.M. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 40 c.M. hoog met bak f 9.50.

sche bijzonderheden van het eiland en zijn Papoea'sche bevolking. Een kaartje en eenige afbeeldingen verhelderen den tekst.

Korte Berichten.

No. 6 van den 4en jaargang der te Buitenzorg verschijnende „Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel“ bevat mededeelingen over den invoerhandel van China gedurende 1912, voornamelijk met betrekking tot Nederland en Nederlandsch-Indië, zoodaande een artikel over de teelt van de handel in cassia vera ter Sumatra's Westkust.

Papoea's en ijzer.

Pastoor Viegen schrijft in de „Java-Post“ van 6 Febr. 1914 een artikeltje over een door hem gemaakte tocht naar de Noord-West-rivier op Nieuw-Guinea en van zijn ontmoetingen met Papoea-stammen. Wij nemen daaruit het volgende, teekende stukje over.

Het anker was nauwelijks neergeploft, of de ruilhandel werd aangevangen. „Si, sise aode“ klonk ons van uit alle booten tegen; terwijl deze een schreeuwend varken, gene een tegenstribbelende casuaris en een derde een ris dooshoofden omhoog stak. Visch, parkieten, bundels pijlen, schilden, alles wat ze maar hadden, werd ons te koop aangeboden. En dat alles voor ijzer: „si“. IJzer was de eenige pasmunt. Voor onze stukken katoen trokken ze den neus op. Gaf je 't hun ten geschenke, dan wierpen ze 't vlug in de boot of staken 't gauw tusschen de knieën, om u aanstonds het een of ander in ruil voor ijzer voor te houden. Mijne snoeperige poppetjes, met roode en blauwe jurkjes, werden niet een blik waardig gekeurd. Alleen een pijs, die piepte, vonden ze nog wel aardig voor de..... kleinen. U ziet, onze oermenschen zijn wat praktisch!

Mr. Wienecke over verbanning.

Mr. C. A. Wienecke, O.-I. recht. ambt. m/v., houdt in het Februari-nummer van het „Tijdschrift voor Strafrecht“ eene beschouwing over politieke verbanning en strafrechtelijke verbanning in de Nederlandsch-Indische wetgeving.

Schrijver is over de bestaande bepalingen niet goed te spreken en zegt, dat de door het Regeeringsreglement toegelaten verbanningen van Nederlandsche onderdanen noch den toets der gerechtigheid, noch dien van het nuchter verstand kunnen doorstaan

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 10: Malangche Landbouwvereniging — De „Hansa“-droogmachine, door W. F. G. Ders. — Surinaamsche en Curaçaosche begroting voor 1914. — Kultuurberichten (De productieprijzen van rubber. — Djeloetoeng-winning op Borneo. Enz.) — Kleine mededeelingen (Irrigatie voor Indramajoe. — Gezondheidszorg op de Lampongsche cultuurondernemingen. Enz.) — Financiële berichten en verslagen, zoodaande de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

No. 43 bevat o.m.: Huisvesting van Inlandsche leerlingen, door Th. J. A. Hilgers. — J. J. Hazewinkel (met portret), door M. van Geuns. — De Koloniale Tentoonstelling te Semarang (met ill.), door M. van Geuns (vervolg).

Dr. E. B. Kielstra.

Den 6en Maart j.l. herdacht Dr. E. B. Kielstra zijn zeventigsten geboortedag. De couranten hebben bij die gelegenheid beschouwingen gewijd aan de groote verdiensten van den jubilaris; de Wereldkroniek (of de Week, wat hetzelfde is) gaf zijn portret met zeer waardeerend bijschrift, en nu, in het jongste nummer van „De Ingenieur“ schrijft de heer R. A. van Sandick een artikel over Dr. K., want — zegt schr. — „een technisch tijdschrift mag wel eens het feit releveeren, dat hij (d. i. Dr. Kielstra) behoort tot die Nederlandsche officieren-ingenieurs, die, na met cere te zijn gescheiden uit den militairen dienst, zich onderscheiden door een lateren loopbaan in de meest uiteenlopende richtingen: staatslieden en gouverneurs-generaal als Rooseboom en Idenburg, directeuren van gem. publieke werken als de Jongh, Lindo en Bos, aardrijkskundigen als Beekman, spoorwegingenieurs als Nierstrasz en IJzerman, enz. enz. Met allen eerbied voor die verdienstelijke landgenooten zal men toch aan den militairen ingenieur Kielstra den palm der veelzijdigheid moeten toekennen“.

Varia.

Wij ontleenen aan het „N. v. d. D. v. N.-I.“: Indisch Hollandsch. Ziehier enkele berichtjes, van occasionals der Soerabaja-bladen, door de folkloristische, etymologische redacties dier couranten gewetensvol nauwkeurig in druk gebracht:

„Een dief drong een der nachten in het hotel van een Chinees waaraan hij zich te goed deed. Daarna wist hij door een braakmiddel de deur open te dringen die hij bestal voor diverse kleedingstukken. Toen de Chinees gerucht hoorde, werd hij wakker en zocht den dief in de kamer, die intusschen verdwenen was. Schade 120 pop“.

„Aan de Kali Pegirian gaan twee dieven het varken stelen van een Chinees, die door hen geslacht werd en daarna de rivier is overgezwoomen. Daarna bemerkte de Chinees wat hem overkomen was en gaat de politie inroepen, die vergeefs zoekt, terwijl de dieven zich er aan te goed doen“.

„Kampong Kapeoran is door vele regens onder water gezet als een rawah vooral nabij de woning van den loerah, omdat deze niets kan afvoeren, en geeft een onaangename geur. Kan de gemeente hieraan niets doen?“

„Zaterdag ging een auto van Soerabaja op weg naar de kota Mokjokerto, die bestuurd wordt door een inlandschen chauffeur, een inlandsche vrouw Bok Sarimin overrijden zoodat zij met luide keel gilte. De politie was onmiddellijk flink ter been, noteerde den naam en het nummer der auto en werd vervolgens naar het stadsverband gebracht, die gelukkig niet levensgevaarlijk gewond is“.

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zonen feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9-6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinamer Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Mededeelingen.

Van de Afd. Utrecht en Omstreken:

In de algemeene vergadering van 10 Maart werd als Bestuurslid herkozen de Heer S. H. Tjabring en gekozen, de Heer J. F. H. Bontenakel, Gep. Luit. Kon. Ned.-Ind. leger. Als afgevaardigde der Afdeling voor de Algemeene Vergadering van het Hoofdbestuur werd gekozen: de Heer A. Enthoven en als diens plaatsvervanger de Heer W. H. van Marle.

De afdeling telde op 1 Jan. 1914, zeventien leden meer dan op denzelfden datum van het vorige jaar.

J. J. LAGERS,

Secr. afd. Utr. en Omstr., Ver. „O. en W.“.

Van het Indisch Genootschap:

ALGEMEENE VERGADERING op Maandag 23 Maart 1914, des avonds te acht uur, in het lokaal van het Genootschap, van Galenstraat 14. Onderwerp: „Hooger onderwijs in de Koloniale Bodemcultuur in verband met het Wetsontwerp tot regeling van het Landbouw- en Veerartsenij kundig Hooger Onderwijs“. In te leiden door den Heer S. P. HAM.

Namens het Bestuur,

Th. G. G. VALETTE, Secretaris.

Van de Nederl. Afdeling der N.-I. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw:

OPENBARE VERGADERING op Woensdag 25 Maart 1914, 's avonds 8 uur, te 's-Gravenhage, Zuid-Holl. Koffiehuis (Groenmarkt), Zaal No. 4.

Voordracht over: De beteekenis van den Spoorweg voor de economische ontwikkeling van Zuid-Sumatra, met lichtbeelden. Spreker: de Heer J. C. F. van Sandick c. i. Er zal gelegenheid worden gegeven voor debat en het vragen van inlichtingen. Toegang vrij, ook voor niet-leden.

De Voorzitter, P. J. VAN HOUTEN.

De Secretaris, L. STIBBE.

Van de Studenten-Afdeling Leiden:

De studentenafdeling der Vereeniging „Oost en West“ hield een bijeenkomst in den Foyer der Stadsgehoorzaal te Leiden, met het doel meerdere belangstelling te wekken voor de nationale Javaansche muziek, en zij is daarin op uitnemende wijze geslaagd.

De zaal was, dank zij introductie op ruime schaal, geheel gevuld. Onder de aanwezigen waren ook eenige hoogleraren en verschillende personen van elders, voornamelijk uit Den Haag.

Nadat de afdelings-voorzitter de bijeenkomst met een inleidend woord had geopend, waarin hij korteliks het doel van de vereeniging „Oost en West“ uiteenzette en o.m. wees op het door haar opgerichte Informatiebureau en de uitgave van verschillende kleine geschriftjes als zoodat vele gidsen voor hen, die naar Indië willen gaan, gaf hij het woord aan den spreker van den avond, den heer R. M. Soemitro, wiens zakelijke rede over Javaansche muziek bescheidenlijk was aangekondigd als een en ander over de „Gamelan“. Compleet bestaat de gamelan uit 18 instrumenten en is zij op de buitenlucht aangewezen, zoodat de zeven Javaansche studenten, die haar zouden bespelen, geen volledig orkest vormden en slechts gebrek-kig konden weergeven wat de gamelan op Java zelf is. Spr. vergeleek haar bij het carillon, als het in de avondstille over de stad klingelt.

Hij vertelde nog veel over de Javaansche nationale muziek, over haar toestand van verval en de middelen om haar op te heffen en om belangstelling voor haar te wekken hier in het moederland. Zijn met overtuiging uitgesproken rede werd ten slotte warm toegejuicht.

En toen begaven zich de zeven Javaansche heeren naar het podium, waar de verschillende instrumenten, door het Rijks Ethnographisch Museum voor dit doel afgestaan, verscholen stonden tusschen groepen palmen en varens, alsof we verplaatst waren naar Java zelf. En weldra klonken er een mengeling van tonen, die samen een wel-luidend geheel vormden, de gamelan-stukken, over de zaal en maakten blijkbaar een diepen indruk. De ten gehoor gebrachte stukken waren van verschillend

WIJNHANDELAAR.
DISTILLATEUR.
LIKEURSTOKER.

HERDERSTRAAT 24, - DEN HAAG.

Fabriek: OOG IN 'T ZEILSTRAAT 85-87.

STELREGEL: TELEFOON 839.

Prima Kwaliteit. :: Billijke Prijzen.

N. LOEB, Noordeinde 109

Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20	gulden, per maand	2	Gld.
40	"	4	"
60	"	5	"

N.V. Boekdrukkerij v.h. Fa. T. C. B. TEN HAGEN

Nobelstraat 20 - 's-Gravenhage.

Blom's Moderne Kookkunst

(Geïllustreerd).
Sste Druk.

Indische Rijsttafel

Fijne Rund- en Varkensslager

Conservenboek

(Geïllustreerd).

VERKRIJGBAAR BIJ HH. BOEKHANDELAREN EN AAN HET BUREAU DER NAAML. VENN. - - -

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdstadkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

STENDERT BRUIN

Valeriusstraat en Lubeckstraat

TELEF. 6359.

MANUFACTUREN, LINGERIEËN,
MODE ARTIKELLEN.

CONFECTIE.

CORSETTEN.

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen

Oude havenkade n. r. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele Ongevallenverzekering,

Automobilverzekering, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië.
te SOERABAJA.

genre, dat bij elk stuk vooraf door den heer Soemiro kort werd toegelicht.

De spelers werden telkens luide toegejuicht, wat zij ten volle verdienden. Mevrouw de Haas en de heer van der Togt leverden vervolgens een proeve van instrumentatie van Javaansche melodiën op piano, de grammofoon gaf een opname van een gamalan-orkest weer en ten slotte vergastte het zevental ons nog op eenige mooie stukken.

In de pauze was er gelegenheid de muziekinstrumenten te bezichtigen, waarvan een druk gebruik gemaakt werd. De voorzitter bracht ten slotte een hartelijk woord van dank aan de Delftsche studenten en in het bijzonder aan den leider van het orkest, den heer Soerjowonito, benevens aan den directeur en den conservator van het Eth. Museum dr. Juynboll en den heer Fischer, voor het welwillend afstaan der muziekinstrumenten.

Het was een welgeslaagde avond, die de afdeling „Oost en West” ineens een vooraanstaande plaats heeft gegeven onder de vele hier bestaande verenigingen. (Leidsch Dagblad).

Van de Afdeling Amsterdam: Draadlooze telegraphie.

Op populaire wijze, zonder in technische details af te dalen, heeft Vrijdagavond 6 Maart j.l. de 2e luitenant der genie uit Utrecht G. M. Claus voor de afdeling Amsterdam van de Vereniging „Oost en West” het een en ander meegedeeld over de toepassingen en het nut der draadlooze telegraphie.

Dienaangaande gaf het Algemeen Handelsblad van de hand van een ijverig lid, dat reeds veel voor de vereeniging deed, een verslag, dat wij hieronder overnemen.

Spr. ging in het kort de ontwikkeling der radio-telegraphie na, er op wijzende, dat aanvankelijk op een afstand van 4 K.M. en thans over 6000 K.M. geseind kan worden. Spr. herinnerde aan het groote nut, dat de „draadlooze” bewezen had bij scheepsrampen als de „Titanic” en „Volturno”, terwijl uit den laatsten tijd de rampen met de „Tasman” en de „Oklahoma” gememoreerd werden. Naar aanleiding van het vergaan van de „Titanic” zijn er thans door Amerika schepen uitgerust, welke draadloos inlichtingen verschaffen op meteorologisch gebied; deze schildwachten op den oceaan zullen de scheepvaart belangrijke diensten bewijzen. En als een bewijs, hoezeer de radio-telegraphie vooruitgegaan is in de laatste jaren, haalde luitenant Claus het voorbeeld aan van de „Gelia”, die onlangs met Zuid-Europa, Afrika en Amerika in contact was.

Niet alleen bij rampen is de draadlooze van belang; ook op ander gebied bewijst zij diensten. Zoo zijn vrachtbooten, visschersvaartuigen en lichtschepen met toestellen uitgerust. Bij stakingen kunnen b.v. vrachtbooten naar andere havens gedirigeerd worden, terwijl aan visschersbooten order kan gegeven worden haar lading in een bepaalde haven te lossen. De draadlooze bespaart hier dus veel tijdverlies.

Spr. stipte vervolgens even het belang der tijdseinen aan, uit Norddeich en van den Eiffel-toren gegeven, wees op het nut der radio-telegraphie bij pool-expedities (dr. Mawson) en ten slotte ook op de toepassing ervan bij de Rotterdamse rivierpolitie (het drijvend bureau en de 2 politiebooten).

Ook bij het trein-verkeer zal de radio-telegraphie nuttig werken. Hoewel deze quaestie nog niet opgelost is, zijn de resultaten in Amerika goed en beloven deze veel voor de toekomst. De veiligheid van het trein-verkeer, vooral over groote uitgestrektheden, zal daardoor aanmerkelijk vergroot worden.

Een aantal aardige voorvallen van toepassing der draadlooze, ontleend aan de „Wireless World”, werd door spr. meegedeeld. Zoo werden eens op een trein in Amerika twee landloopers op een tender bemerkt, die gratis de reis wilden maken. De marconist op den trein seinde dit even naar het eerste station en tot groote verbazing van het tweetal was de politie daar reeds aanwezig, toen de trein binnenreed.....

Aan het einde van zijn voordracht herinnerde luitenant Claus aan de bekende plannen, om een draadlooze verbinding van Nederland met Indië, via drie tusschenstations, tot stand te brengen. Andere landen hebben reeds langs draadloozen weg verbinding met hun koloniën.

Verschillende lichtbeelden, door de Marconi-maatschappij afgestaan, verduidelijkten het gesprokene.

Een krachtig applaus beloofde den spreker voor zijn voordracht, waarna de voorzitter, de heer Mr. H. Smeenge, hem in hartelijke woorden dank betuigde voor hetgeen hij dien avond had medegedeeld.

Met deze vierde voordracht zijn de lezingen voor dit winterseizoen geëindigd.

De Secretaris C. DE VRIES.

Jaarverslag over 1913.

In het afgelopen jaar zijn de leden der Afdeling uitgenoodigd geworden tot de bijwoning van de volgende voordrachten:

a. „Het Godsdienstig leven in Voor-Indië”, gehouden op Vrijdag 31 Januari 1913 door den heer dr. J. Ph. Vogel, oudheidkundige in Britsch-Indischen dienst (spreker is in het najaar van 1913 benoemd tot Hoogleraar te Leiden);

b. „De vrouw in het Inlandsch leven”, gehouden op Vrijdag 14 Maart 1913, door den heer H. J. D. Apituley, Arts en Voorzitter der Indische Vereniging;

c. „Halmahera en Morotai”, gehouden op

Vrijdag 21 November 1913 door den heer J. M. Baretta, Kapitein bij den Generalen Staf van het Nederlandsch-Indisch Leger; en

d. „Het leven en streven van Raden Ad-jeng Kartini”, gehouden op Maandag 22 December 1913 door Mevrouw H. G. de Booy-Boissevain.

De eerste, derde en vierde voordracht werden verduidelijkt door het vertoonen van zeer fraaie lichtbeelden; terwijl ter inleiding van de voordracht van Mevr. de Booy, door het lid der vereeniging, Z. Exc. den heer J. B. van Heutsz eene rede werd uitgesproken.

Aan dezen spreker en ook aan alle andere genoemde sprekers en spreekster moge hier ter plaatse nogmaals een woord van dank worden gewijfd voor de bijzondere zorg aan hunne en hare voordrachten besteed.

Als gewoonlijk kwamen in de ledenlijst zeer vele mutaties voor; het aantal leden, in 1912 reeds met een twintigtal vermeerderd, breidde zich wederom met een twintigtal uit; het bedraagt 195.

De jaarlijksche algemeene vergadering der afdeling werd in 1913 gehouden op 30 Juni, kort voor het houden der gewone jaarlijksche vergadering der Vereeniging (op 19 Juli 1913). Het doel — te trachten meer leden ter vergadering te zien verschijnen — werd niet bereikt. Ook nu waren slechts zeer weinig leden opgekomen. De voordracht-avonden daarentegen verheugen zich in een zeer druk bezoek.

Bij de gehouden Bestuursverkiezing werd herkozen de heer Mr. J. W. Sikman, terwijl in de vacatures werd voorzien door de verkiezing der heeren C. H. L. Baeldie en D. H. de Vries.

Van de verschillende commissiën — die voor huisvesting en die voor schoolgaande kinderen — valt niets bijzonders te vermelden.

Dit verslag mag niet worden afgesloten, zonder een woord van welgemeende hulde aan de nagedachtenis van het overleden bestuurslid, den heer E. A. H. van der Heide, eertijds werkzaam bij het onderwijs in Neder-Indië en later directeur van het Nederlandsch Schoolmuseum. Zooals door den voorzitter, Mr. H. Smeenge, bij de opening van de samenkomst op 21 November 1913, de eerste na Van der Heide's overlijden, meer uitvoerig is uiteengezet, zijn de verdiensten van Van der Heide ten opzichte van de vereeniging „Oost en West”, van af hare oprichting, zeer vele. En die diensten bewees hij nog tot op het laatst toe. Door zijn heengaan leed de afdeling een groot verlies.

Namers het Bestuur:

SMEENGE, Voorzitter.

C. DE VRIES, Secretaris.

GELDELIJKE VERANTWOORDING OVER 1913.

Baten.	Lasten.
Saldo rekening 1912 . . . f 344.90	Honoraria (div. sprekers) . . . f 100.—
Aan contributiën over 1913 . . . 305.—	Zaalhuur (lezingen en vergaderingen) 57.50
„ rente Deposito 12.73	Lantaarn (lichtbeelden bij lezingen) 45.—
„ entrées (bij lezingen) 5.10	Drukkosten 1912 16.15
	„ 1913 37.—
	Storting a. h. Hoofdbestuur . . . 132.—
	Contrib. tentoonstellingsbe- lingen 5.—
	Aandeel lidmaatschap „Oranjekruis” 10.—
	Onkosten secretaris 14.70
	„ penningmeester 9.10
	„ linnig contrib. 12.10
	„ (diversen) 5.75
	Batig saldo rekening 1913 . . . 423.43
f 867.73	f 867.73

Gezien en accoord bevonden,
(w. g.) S. VAN LIER Ezn
Th. ALMEROOD.
JOS. POLAK Jzn.

Amsterdam, 5 Maart 1914,
H. W. PRAASTERINK,
Penningmeester.

Van de Afdeling Apeldoorn.

Verslag over het jaar 1913.

Het aantal leden daalde van 80 tot 77. Door den dood ontviel aan het bestuur der Afdeling een zeer ijverig lid: wijlen Mevrouw L. A. van Muijden geb. v. Haastert. Haar heengaan was voor de Afdeling in het algemeen, en voor het bestuur in het bijzonder, een groot verlies.

Apeldoorn, den 26 Februari 1914.

GERDES OOSTERBEEK,

Secretaris.

GELDELIJKE VERANTWOORDING OVER HET JAAR 1913.

Baten.	Lasten.
Voordeelig saldo vorig jaar f 8.32	Aan het Hoofdbestuur over 80 leden f 60.—
Contributiën over 85 leden van het loopende jaar . . . 167.—	Inningskosten 4.25
Rente over het jaar 1913 . . . 4.48	Vergaderingen 2.—
	Advertentiekosten en druk- werken 1.55
	Bureaukosten 6.025
	Boekwerken 2.90
	Bijdrage „Oranjekruis” . . . 5.—
	Krans op het graf van wij- len Mevr. L. A. v. Muijden v. Haastert 7.—
	Voordeelig saldo 91.075
f 179.80	f 179.80

Apeldoorn, den 26 Februari 1914.

J. H. CALMEIJER, Voorzitter.
T. GERDES OOSTERBEEK, Penningmeester.

F. W. VAN WIJK,
DAMES-KLEERMAKER.
TOLLENSSTRAAT 118 - TELEFOON 3235.

Speciaal adres voor: **PLUCHE MANTELS,**
BONTMANTELS en TAILOR-MADE COSTUMES
naar maat.

Bloemenmagazijn „Corona”,
DEN HAAG - Valkenboschlaan 78.

BOUQUETTES, KRANZEN, BLOEMENMAN-
DEN, worden in den kortst mogelijken tijd ge-
leverd tegen billijke prijzen.

Bloembollen en zaden.
TELEFOON 6478.
Aanbevelend, UEd. Dn. P HONIGH
Deze zaak heeft GEEN Filialen.

Telef. **J. B. HEIJDEMAN,** Telef. 7857

Valeriusstraat 3.
CONFISEUR - CUISINIER - PATISSIER.
Speciaal aanbevolen: **INDISCHE SPEKKOEK Nicado.**

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.
Noordeinde 182-184 - Den Haag.
TELEFOON 7413.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”.
Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.

Gunstig gelegen in het midden der stad.
Lift — Electric Licht — Centrale Verwarming.
80 Kamers en Salons.

PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG.
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

TOKO BOGOR,
Suezkade 122b. Telefoon Haag 3472

Speciaal adres voor de beste Indische
Ingrediënten.
Bijzonder aan te bevelen **onze bekende**
Goela aren en Goela Klappa.

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT.
Kronenburgersingel 2 en 4, Nijmegen (Holland)

School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Ondergoederen
ook in echt Jaeger

N.V. Kleermakerij voorh. C. J. THEUNISSEN
HUIS EERSTE RANG

Noordeinde 39 - Telefoon HAAG 3190. - 's-Gravenhage

PRIMA ENGELSCHES STOFFEN.
SNIT EN STOF GEGARANDEERD.
AMBTSGEWADEN, HOKLEEDING, LIVREIËN.
ABONNEMENTEN

Beleefd aanbevelend, G. H. PEETERS, Directeur

Van de Afdeling Leiden :

Verslag van het in de Afdeling verrichte, gedurende 1 Januari 1913 tot 1 Januari 1914.

Kon in het vorige verslag gewezen worden op het feit, dat onze afdeling verblijvende teekenen van leven bleef geven, ook in het afgelopen jaar was zij in verschillende opzichten nuttig werkzaam.

In de eerste plaats kan dan vermeld worden de uitvoering van het in het vorig verslag te kennen gegeven voornemen, om den heer v. Erp, Majoor der Genie bij het O.-Indisch leger m.v., die destijds wegens gezondheidsredenen daartoe verhinderd was, in den loop van het jaar een lezing te laten houden.

Deze had plaats den 16 April j.l. in de foyer van de Stads Geheerzaal en had tot onderwerp: „De Boroboe-door restauratie”. Het talrijke, en voor een deel uit genoodigden bestaand, gehoor gaf aan het einde dezer, door zeer fraaie lichtbeelden toegelichte lezing, door een luid applaus te kennen, hoezeer deze in den smaak was gevallen. Kan onze Afdeling dus in zooverre op dien avond met voldoening terugzien, niet minder aangenaam zou het haar echter geweest zijn, indien enkele genoodigden zich, ten bewijze van instemming met ons streven, als lid onzer Afdeling hadden opgegeven. Dit was helaas! niet het geval; alweder een bewijs, hoe weinigen zelfs onder degenen, die geacht konden worden aan ons Insulinde veel te danken te hebben, spontaan bereid zijn onze vereniging te steunen.

Voorts werd door den Penningmeester van het Hoofdbestuur en uwen Secretaris na verschillende besprekingen, een poging in het werk gesteld om tot reconstructie der Studenten-Afdeling te komen. Uit enkele feiten was toch de noodzakelijkheid daarvan gebleken, waarom met eenige leden dier Afdeling een vergadering werd belegd. Na ampele gedachtenwisseling, stelden enkele leden zich bereid een nieuw Bestuur dier Afdeling te vormen, zoodat onze bemoeienissen in deze met succes bekroond mochten worden. Dat het dezen Bestuursleden, evenals hun opvolgers, gegeven moge zijn, die Studenten-Afdeling tot bloei te doen geraken, is zeker ons aller wensch! Voor het werk, dat uw secretaris in deze had verricht, mocht hij bij schrijven van 14 Mei j.l. een dankbetuiging van het Hoofdbestuur ontvangen.

In den loop van den zomer bereikte ons een wensch van het Hoofdbestuur der Mij. tot Nut van het Algemeen, dat op plaatsen, waar Departementen dier Mij. en tevens Afdelingen van „Oost en West” waren gevestigd, door beide vereenigingen gezamenlijk volksvoordrachten over Indië zouden worden georganiseerd, ten einde de belangstelling van het publiek in onze koloniën te verhoogen. Het initiatief daartoe zou van het betrokken Departement moeten uitgaan. Uw Secretaris stelde zich nu in verbinding met den Voorzitter van het Departement te dezer stede, die toezegde een definitief voorstel aan het Departementsbestuur te zullen doen. Op de van die zijde genomen beslissing is steller dezés nu sedert geruimen tijd wachtende.

Ook ontving uw Secretaris een opgave van personen, genegen in hun huisgezinnen Indische jongens en meisjes op te nemen, van welke aanbiedingen nota werd genomen.

Ten slotte verklaarde zich uw verslaggever op een daartoe gedaan verzoek, bereid toezicht te houden op de studie van een uit Oost-Indië aangekomen candidaat Indisch-ambtenaar, die hier te lande geen familiebetrekkingen bezat, noch personen goed kende.

Het ledental was ongeveer gelijk aan dat van het vorige jaar, namelijk 50.

De financieele toestand blijft gunstig, een vrij belangrijk bedrag kon op nieuwe rekening worden overgebracht Leiden, 27 Febr. 1914.

De Secretaris, E. RIJKE.

Ingezonden.

Hooggeachte Redactie,

In Uw geacht Weekblad van 12 dezer komt een hoofdartikel voor over „Pro en Contra” van „Een Werkkring in Indië”, waarin eenige onjuistheden staan, waarvan ik de volgende rectificatie gaarne zag opgenomen:

In dit artikel staat: „de uitgeverswisten wel bij wie ze moesten zijn” voor het Contra, daar ik uit Indië was gekomen met wrok in het hart” enz. enz. Dit slaat op eenige onaangenaamheden, welke ik, kort vóór mijn vertrek, in Indië had ondervonden, en waarover ik hier niet kan uitweiden, alleen zeggen, dat ze in Juni 1912 uitbraken, en dat ik begin Januari 1913 naar Holland vertrok. Nu denkt de schrijver van bewust artikel, dat de uitgevers („Hollandia-Drukkerij”) mij bij mijn aankomst hier het „Contra” opdroegen, omdat zij mij in de rechte wrokstemming veronderstelden!

Mag ik nu even dit verklaren: De uitgave „Een Werkkring in Indië” is een idee geweest, dat ik in 1911 (dus lang vóór bewuste onaangenaamheden), toen ik nog in Indië was, aan de uitgevers voorstelde. Reeds in 1911 had ik 't grootste deel van dit „Contra” geschreven, maar, door groote drukten, en later door ziekte, kon ik 't niet voltooiën. Daar ik de zaak zoo fair mogelijk wilde behandeld zien, en tegenover mijn „Contra” een „Pro” wenschte van een zeer groot liefhebber van Indië, verzocht ik zelf de uitgevers, in 1911, om dit „Pro” aan den heer Creusesol te willen opdragen (zonder inzage van zijn M. S. natuurlijk.)

Ik hoop U hiermede te hebben aangetoond: Io. Dat het „Contra” mij reeds in 1911 was opgedragen, zoodat er geen kwestie was van „wrok” bij mijn terugkeer in 1913.

Ho. Dat ik zelf, om 't onderwerp zoo fair mogelijk behandeld te zien, de uitgevers op het idee bracht, dat „Pro” aan een warm pro-Indiër als de heer Creusesol, op te dragen. U dankend voor de verleende plaatsruimte, hoogachtend,

Uw Dw Dr. H. BOREL.

Scheveningen, 14 Maart 1914.

„Is dat wel verstandig”?

Hooggeachte Redactie,

Onder dezen titel komt in 't „Koloniaal Weekblad” van 12 dezer een ingezonden stuk voor van den heer N., waarnaar ik bij dezen verwijs en waaraan ik gaarne het volgende zou toevoegen:

De heer N. verkeert blijkbaar in de meening, dat de heer Oudendijk de eerste en eenige adviseur is geweest, die de Regeering in 't Chineesche vraagstuk van voorlichting diende.

Ik wil er dus even op wijzen, dat, sedert 1905, door mij, evenals door mijne collega's talrijke door de Regeering gevraagde adviezen over de Chineesche aangelegenheden (als onderwijs, passenstelsels, handelsvereenigingen, onderdaanschap, wijkwezen enz. enz. enz.) zijn ingediend, en dat, hetgeen de N.-I. regeering omtrent de Chineesche beweging bekend is, lang vóór (April 1913) de heer Oudendijk kwam, op Haar eigen verzoek, in rapporten en adviezen door de ambtenaren voor Chineesche Zaken is geleverd. De heer Oudendijk vond al deze rapporten enz. uitgewerkt en gereed liggen toen hij aankwam.

De heer Oudendijk, dien ik te Peking als voortreffelijk sinoloog hoorde roemen, kende enkel de Chineezzen van Noord-China, die met de Chineezzen van Zuid-China (de in onze koloniën vertoevende) verschillen als Duitschers en Franschen, en die een geheel andere taal spreken. De heer Oudendijk kende de Indo-Chineezzen (zéer verschillend in vele opzichten van echte Chineezzen uit China) in 't geheel niet, en is ook nooit in direct contact met hen geweest, vroeger niet en nu niet, omdat hij het door hen gesproken (Hoekkiensch of ook wel Cantonsch) dialect absoluut niet verstaat (hij spreekt enkel z.g. mandarijn-Chineesch) en evenmin Maleisch spreekt. Hij stond en staat dus als een geheel vreemde, geheel buiten de indo-chineesche maatschappij in Indië, en uit ondervinding weet ik, dat men zich, zonder de kennis van de in Indië gesproken Chineesche talen of zonder 't Maleisch, daar in 8 maanden niet inwerkt. Deze regeerings-adviseur was er alzoo een die, ondanks zijn groote bekwaamheid als sinoloog, steeds ver van en buiten het leven, in de practijk, der indo-chineesche maatschappij gestaan heeft. Het enige, dat hij medebracht, en dat aan de overige adviseurs, ambtenaren voor Chineesche zaken onbekend was, is het diplomatieke inzicht in de zaken.

Met het oog hierop is de tijd van 8 maanden, dien de heer Oudendijk — door het niet-kennen hunner taal geheel en al onmachtig direct contact met de Chineezzen te hebben — in Indië doorbracht, volstrekt niet zoo kort om het „Is dat wel verstandig?” van den heer N. te rechtvaardigen.

Hoogachtend, Uw Dw. Dr. H. BOREL, Ambtenaar voor Chineesche Zaken.

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 13 Febr. 1914, No. 13. Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den ambtenaar J. van Duijn, 10 m. aan den commies J. Kaat, een jaar aan den adj.-inspecteur A. Ligtenberg, 11 m. aan den onderwijzer A. Huizinga.

Ontslagen: op verzoek eervol de alg.-ontvanger E. M. C. Meyer.

Benoemd: tot landsadvocaat te Semarang Mr. J. C. Ph. Loeff, tot adj.-bouwkundige P. J. Perquin, tot commies te Djombang B. Jansen, te Soerabaja R. F. Kouthoofd, te Sidoarjo F. A. Paulus, te Pamekasan D. L. C. Sleebos, te Soerabaja C. G. Lokollo, tot lid van den R. v. J. te Soerabaja Mr. E. H. Th. Mens Fiers Smeding en Mr. F. D. E. van Ossensbruggen, tot commies te Singaradja A. de Lizer, te Den Pasar J. A. Risakotta, te Mataram J. M. Brouwer, tot hoofdopziener bij het mijnwezen W. A. Bruggeman, tot commies te Pamekasan H. J. F. Meyer, te Bangkalan V. E. Hagenstein, te Soemenep W. Marten.

Ontslagen: op verzoek eervol de luitenant der Chineezzen te Makassar Ang Goan Seng, de klerk mej. S. M. Logeman.

Geplaatst: in de res. Oostkust van Sumatra de civiele gezaghebbers W. V. ten Kate en H. M. Koopman, in de res. Pekalongan de contr. C. H. Douwes Dekker, in de res. Amboina de civiele gezaghebber W. H. Gerritsen.

Benoemd: tot houtvester J. J. Duijfjes.

Militair Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den onder-luitenant J. Ruths, 8 m. aan den luitenant C. J. la Rivière.

Ontslagen: op verzoek eervol de kolonel der artillerie H. J. van Dijk.

Geplaatst: te Batavia de kapitein der genie L. Swaab.

Uit de Javasche Courant van 17 Febr. 1914, No. 14.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den assistent H. G. Havik, 10 m. aan den ingenieur J. R. Gaade, 8 m. aan Mr. B. W. C. Dwars, 8 m. aan de onderwijzers Mej. L. M. H. Scheemaker, 8 m. aan den ingenieur A. J. N. Nijman, 3 m. aan den Alg. Secr. Jhr. Mr. A. O. D. de Graeff, 1 jaar aan de onderwijzers mej. Th. Ch. van Ginkel, 8 m. aan den inspecteur T. Kromhout, 2 jaar aan den onderwijzer C. Haring, 8 m. aan den id. H. M. Janssens, 10 m. aan den opziener J. van der Neut, 1 jaar aan den onderwijzer G. H. H. van Thiel.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk J. F. G. Bois d'Enghien.

Benoemd: tot telegraafopzichter J. Sevenstern, tot predikant te Bandoeng S. A. de Vries, tot commies te Bandoeng D. J. Apon, te Blitar J. D. Jaquet, te Toeloengagoeng A. R. Leunissen, tot notaris te Probolinggo P. R. Vetter, tot Controleur B.B., J. Ch. E. Manuel, tot lid van den R. v. J. te Makassar Mr. J. H. Paehlig, tot voorzitter van den landraad te Poerworedjo Mr. J. W. van der Jagt.

Gesteld: ter beschikking van den Alg. Secretaris Mr. A. Th. L. A. Heijligers.

Geplaatst: in de res. Amboina de contr. P. M. Hoojkaas.

Benoemd: tot onderwijzer te Padang J. W. Wehrmeijer, tot onderwijzeres te Padang Mej. E. A. Baumer, tot onderwijzer te Batavia J. van de Wateren, te Depok P. Reichholt.

Militair Departement.

Verleend: zes m. verlof aan den off. v. gezondheid H. L. Roelfsema, 9 m. aan den apotheker W. L. A. Warnier.

Geplaatst: te Batavia de 1e luit. der art. J. Dormaar en der inf. M. L. F. Bajetto, te Malang de 2e luit. H. Abell, in de Zuider- en Oosterafd. van Borneo de 1e luit. C. B. van Gent.

Overgeplaatst: naar Batavia de 1e luit. J. J. Felix. Geplaatst: te Bandoeng de kapitein-magazijnmeester W. J. Struick.

Teleph. Intercomm. 5492. **Vleeschhouwerij Valkenboschplein 3. GERARD BLONK.** Teleph. Intercomm. 5492.

Moderne Exploitatie. **Levering uitsluitend prima kwaliteit.**

Verkoophuis „HAGA”
ST. VEERKADE 8. TELEFOON 8010.
Vertrouwdste adres
voor meubilering op gemakkelijke conditiën.

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij
STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde
: Gordijnen :
in meer dan 500 dessins
KLENUS Stofzuigmachine

Hof- en Rijksleveranciers
'S-GRAVENHAGE
Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

LUXE BROODFABRIEK
PAUL C. KAISER
HOFLEVERANCIER

ENGELSCHE CAKES
Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Fijn en gewoon KRENTENBROOD.

VOOR INDIË. De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het **Fluweelplettten**
en Schilderen. Onderricht bij
Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag
Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz.
RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië.

Koninklijke
Brood- en Beschuifabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.
Lunchroom.
Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.
Roggebrood in blik voor Export.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.

Een Heer voor muzieklessen.

Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.

Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.

Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.

Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.

Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.

Een Dame als hoofd der huishouding.

Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.

Eene dame voor Paedagogische adviezen.

Eene Dame voor handwerklessen.

Drie Dames voor Vioollessen.

Een Dame voor zanglessen.

Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.

Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenografie en moderne talen.

Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken

Een Dame voor opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.

Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.

Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.

Een Dame als Stenotypiste voor Indië.

Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.

Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West”, geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100,	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	{	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	{	Javaansch.
		{	Maleisch.
		{	Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
		{	Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijkstraat 1,	Utrecht,	{	Maleisch.
		{	Soendaneesch.
		{	Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging, 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz,

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies. Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao. Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partie betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

HOOGENSTRAATEN'S

Soepen en Saucen de geurigste!

HOOGENSTRAATEN'S

Fijne Groenten de fijnste!

HOOGENSTRAATEN'S

Groenten blauw etiket de prijswaardigste!

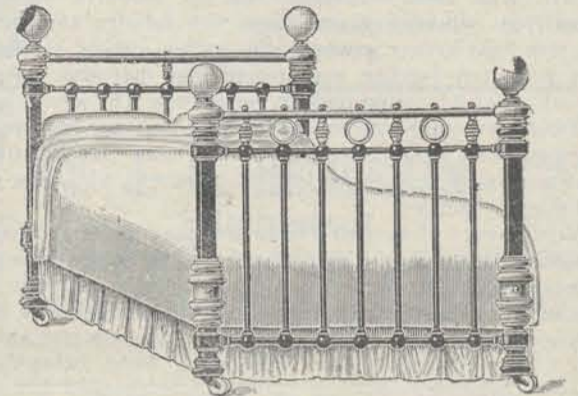
W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers,
Leiden.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

Beschikbaar.

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeel van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. — —

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

GOUDA Nachtlichten

in dozen van 8, 10 en 12 stuks.

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**

Wegens verplaatsing van ons magazijn naar
HEERENGRACHT 38,
Totale Uitverkoop

van alle Dames- en Heerengoederen naar maat.

VAN SEVENTER & PALUDANUS,

Kleermakers.

Vlamingstraat 21 - Teleph. 4214 - Den Haag.

Gescher-
Kemper

Complete
Meubilering

Den Haag
Vlamingstraat, No. 22

GROBBE - COMESTIBLES

's-Gravenhage,
Bankastr. Theresiastr. 87.
Tel. 226. Tel. 444.

Scheveningen,
Fred. Hendrikl. 70.
Tel. 306.

Rijswijk, v. J. L. MEIJS & Zn.
Willemstraat 9.
Tel. 49.

Aangekocht te Parijs

een groote partij nieuwe Mode-Artikelen
voor het a.s. seizoen.

E. van der HORST,
BURGWALS, bij de Wagenstraat.

DEN HAAG.

Voor de HELFT der gewone prijzen.

Alle goederen, niet naar genoegen zijnde, worden gaarne
omgeruild.

Speciale Artikelen geschikt voor Indië.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van
OOSTERSCHE GERECHTEN.

Zorgzame en zindelijke bereiding ver-
zekerd.

Billijk tarief.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALLI.

Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels en
Gebakken met verhooging van bezorgloon.

MACHINESCHRIJVEN,

's morgens, 's middags, 's avonds 5095

verschillende machines, tienvingermethode, f 10.— het geheel, met diploma.

INSTITUUT PONT } DE RUIJTERSTRAAT 46 — TEL. H. 7146
W. DE ZWIJGERLAAN 41 — TEL. S. 1905

UNIVERSEEL HAARWASCHMIDDEL

Zuiverend en Herstellend. Opwekkend en Verfrisschend.

Per pakje 10 cent.

8987

GEBRs. BLOKPOEL, Drogisten,
Noordeinde 137, Witte de Withstraat 86a, Boekhorststraat 35.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafrâchissements **NOORDEINDE 44,**

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

Fotografische Ateliers

C. J. L. Vermeulen.

DEN HAAG:

7485

Toussaintkade 11, Tel. 1873.

Hoofthoek 3. Tel. 4744.

ROTTERDAM:

COOLSINGEL 22B.

UTRECHT:

NIEUWGRACHT 50.

Fijnste aflevering. Laagste prijzen.

Eigen Machinale Lijstenfabriek Bilderdijkstraat.

KUNST- en FOTOHANDEL, Weimarstraat 13, Telefoon 2822.

4107 **N. V. WIJNHANDEL** v/h

ANTONIO AGUILAR

De meest gewilde merken PORT- en CHERRYWIJNEN zijn :

Merk		per flesch
RP	Oporto rouge	f 1.20
LL	„ „ sup.	f 1.40
NN	„ „ „ sec	f 2.00
WP	„ blanc	f 1.20
RR	„ „ sup.	f 1.50
OB	„ „ „	f 2.00

Bij afname van 25 flesschen, desverlangd geassorteerd, groote korting.

Hoofdkantoor: Lange Houtstraat 10. Telefoon 264.

Prijscurant op aanvraag franco.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

berichten de ontvangst van de

Nouveauté's

voor het aanstaande **Voorjaar- en Zomerseizoen** en
noodigen beleefd uit tot een bezoek aan hunne magazijnen.

A. A. BOLT, Confiseur-Pâtissier.

Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. 'S-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN“, Heulstraat 19.

FRANS SLUIJTERS
SPUI 29 bij de Spuistraat. Den Haag Tel. no. 38.
SALON-, EET- EN SLAAPKAMER-AMEUBLEMENTEN.

VRAAGT PRIJZEN

voor Complete **WONINGINRICHTINGEN.**

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFÉCTIONNÉES.

Dentelles de Bruxelles Veritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés
Compagnie
Lyonnaise

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

Kunstzalen
d'Audretsch.

HOOGE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

Voortdurende
Tentoonstelling

van

Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

VOOR

Gemeub. Woningen

wende men zich tot de

N.V. v. h. CORSMIT BROSSOIS,

Korte Voorhout 12a - Tel. 811.

ALTIJD WONINGEN BESCHIKBAAR.

LIJNKAMP'S

Kledingmagazijn

Groenmarkt hoek Nieuwstraat
tegenover het Stadhuis

'S-GRAVENHAGE

14

Onze speciale afdeling:

Heerenkleding naar maat

staat onder bekwame leiding van eerste
klasse Coupeurs.

Uitgebreide voorraad der laatste Nouveautés
in ENGELSCH en SCHOTSCH
STOFFEN.

VRAAGT STALENZENDING MET PRIJSCOURANT